

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENÉ VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

NA ONS EERSTE LUSTRUM

Dat met dit nummer de vijfde jaargang van het « Rechtskundig Weekblad » wordt afgesloten, verbaast niet het minst degenen, die, in dagelijksche zorg, zich verantwoordelijk gesteld hadden voor het bestaan en het leven van ons tijdschrift. Reeds vijf jaren! Men kan het zoo moeilijk gelooven! Mijn geest denkt terug aan die periode van het jaar 1931, waarin tot de stichting van het « R. W. » werd besloten, in den kring van een groepje leden van de Vlaamsche Conferentie der Balie van Antwerpen. Wat heerschte er een hartelijke vriendschap onder deze kleine groep, een vriendschap zoo heel en al levenslustig en zoo door en door Vlaamsch! De geest van Uylenspiegel zweefde er onafgebroken boven de menigvuldige vergaderingen en onderhield er een blij optimisme, een gulle levensvreugd en een feestelijke, zonnige stemming. En evenals Uylenspiegel, te midden van zijn harde wederwaardigheden, nooit getwijfeld had aan de toekomst van zijn land en zijn volk, ging het ook zoo met ons groepje confraters, die wel aan de balie een harden strijd te leveren hadden tegen een overmachtige verfranschingszucht, doch die rotsvast geloofden in betere tijden. Hun idealisme was sterk en vol betrouwen, doch het bleef verre van sentimenteel gedroom of van tragische vertwijfeling. Met opgeruimd gemoed en gezond realisme werd nagegaan wat er gedaan kon worden om de ontwikkeling der Vlaamsche rechtscultuur te bevorderen, en er ontstond spontaan een plan om een weekblad uit te geven, dat als doel zou hebben te strijden voor de vervlaamsching van het gerecht en dat tevens de Vlaamsche rechtspraak zou verzamelen en uitgeven en verder op alle gebied,

onder de juristen belangstelling en waardeering voor het Vlaamsch rechtsleven zou verwekken.

En zoo begon het avontuur. Zonder een centiem kapitaal, zonder eenige organisatie, met geen andere middelen dan offervaardigheid, werklust en liefde voor de Vlaamsche cultuur, werden, met de grootste moeite, de eerste nummers in de wereld gezonden.

Wat is het gedurende vele maanden een pijnlijke geschiedenis geweest! Voortdurend gebrek aan artikels, regelmatig gebrek aan rechtspraak! Wat woog de taak zwaar elke week, tegen alle moeilijkheden in, toch klaar te zijn met den tekst en het nummer op tijd te doen verschijnen. Hoe menigmaal moest op het allerlaatste oogenblik nog kopij gezocht of... gemaakt worden.

Doch koppig en hardnekkig werd week na week de slag opnieuw gewonnen en weldra mochten wij ons bij magistraten en confraters in een groeiende belangstelling verheugen, zoodat na enkele maanden het aantal abonneuten het financieel bestaan van het tijdschrift reeds kon verzekeren. Van talrijke zijden kwamen ons hartversterkende aanmoedigingen toe en naar gelang het blad meer gekend werd kwam er ook in belangrijker mate mededeeling van rechtspraak en medewerking op alle gebied. Het is gedurende de vijf jaren, die thans achter den rug zijn, een steeds stijgend succes geworden en op het oogenblik is het getal van 1000 abonneuten reeds aanzienlijk overschreden.

In de korte tijdspanne van zijn bestaan heeft het « Rechtskundig Weekblad » in de rechterlijke wereld een zoo diepe ommekeer zien tot stand komen als bij den aanvang van ons werk niemand ooit had

durven verhopen. Wanneer wij even terugdenken aan de jaren 1930-1931 moeten wij vaststellen, dat toen heel ons rechtsleven in de Vlaamsche gewesten nog volledig geprangd zat in de klem van de verfransching. Al was reeds het aantal Nederlandsche vonnissen voor de vredegerichten en voor de correctionele rechtbanken voortdurend gestegen, toch werd onze taal slechts bij uitzondering gebruikt voor de burgerlijke vonnissen en was ze haast heelemaal uitgesloten uit de rechtbanken van koophandel en uit onze hoven van beroep. Wie dezen toestand vergelijkt met wat wij beleven heden ten dage, zal werkelijk moeten erkennen, dat er een ontzaglijk resultaat is bereikt geworden. Dit resultaat is stellig het gevolg van jaren hardnekkigen strijd en van de voortdurende opoffering van zooveel Vlaamsche juristen, die onze generatie zijn voorafgegaan. Het is de uitkomst van een sedert jaren doorgevoerden kamp op politiek terrein; het is de aanpassing van het rechtsleven aan de rijke ontplooiing van al de Vlaamsche krachten, die wij in deze periode beleven. Doch het is zonder twijfel dat ook het «Rechtskundig Weekblad» zijn steen heeft bijgebracht tot deze verwezenlijking. Vanaf zijn eerste nummers heeft het kordaat den strijd aangeboden voor een gave en volledige vervlaamsching van het gerecht in de Vlaamsche gewesten. Te midden van de onverschilligheid van zoovele onzer magistraten en onzer confraters heeft het «Rechtskundig Weekblad» regelmatig elke week de blijde boodschap gebracht van de Vlaamsche herleving. Het bracht elken Zondag op de tafel van onze juristen de nieuwste Vlaamsche rechtspraak; het hield ze op de hoogte van de wetenschappelijke publicaties, welke op het gebied van het Vlaamsch recht verschenen. Het was het levend bewijs dat het ernst was met den jongen bloei der Vlaamsche rechtscultuur en het heeft dan ook stellig vele onverschilligen wakker geschud. Het heeft regelmatig de strijders aangemoedigd. En deze volgehouden werking gedurende vijf volle jaren is stellig van aanzienlijke beteekenis geweest. Daarbij werd het «Rechtskundig Weekblad» de band die stilaan de verschillende Vlaamsche Conferenties en Pleitgenootschappen in onze provinciën vaster aan elkaar bond; het werd het orgaan van den Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden; het werd de spreekbuis van onze Vlaamsche rechtskundige congressen en niets gebeurde er op het gebied van het Vlaamsch rechtsleven of het vond in het «Rechtskundig Weekblad» enthousiaste medewerking en steun.

In de heftige strijdperiode, die het in voege komen der wet van 15 Juni 1935 op de vervlaamsching van het gerecht voorafging, heeft het «Rechtskundig Weekblad» zijn vollen Vlaamschen plicht gedaan en de artikelen en polemieken, die in zijn kolommen verschenen betreffende den strijd rond het wetsvoorstel,

zagen wij regelmatig in heel de Vlaamsche pers overgenomen.

Naast de strijdartikelen, waarbij soms de scherpe toon paste, werd echter nooit in het «Rechtskundig Weekblad» de wetenschappelijke objectiviteit van den jurist uit het oog verloren. Er werd te zeer beseft dat, al was de strijd er broodnoodig, het doel uitsluitend kon bestaan in de heropleving van een flinke en degelijke Vlaamsche rechtswetenschap, die op alle gebied zou kunnen wedijveren met de Fransche rechtsliteratuur in ons land. En zoo verschenen ook in onze kolommen een reeks uiterst belangrijke studies en geschriften op juridisch gebied, waarvan vele een blijvende waarde vertegenwoordigen.

En wanneer wij thans na vijf jaar arbeid en zorg den toestand vergelijken met dengene, die bestond vóór het verschijnen van ons tijdschrift, mogen wij met blijde tevredenheid op onze activiteit terugzien.

Het «Rechtskundig Weekblad» is in heel de rechtswereld een onmisbaar instrument geworden en het telt thans tusschen zijn medewerkers de meest vooraanstaande magistraten, een schaar professoren en een menigvuldigheid van medewerkers op de meest verscheiden gebieden. Ook vanwege de toekomstige juristen ontbrak de belangstelling niet en van vele studenten onzer Vlaamsche rechtsfaculteiten mochten wij interessante bijdragen ontvangen.

De rechtspraak, die in ons tijdschrift werd verzameld gedurende deze vijf jaren, heeft van lieverlede aan belangrijkheid gewonnen en het loont de moeite de tafels van de laatste jaargangen met deze van de eerste te vergelijken om de stijgende lijn in de waarde van de gebundelde rechtspraak dadelijk vast te stellen.

De verandering van formaat bij het begin van den 4en jaargang heeft definitief het succes van het «Rechtskundig Weekblad» bekrachtigd. Waar vroeger het blad niet geschikt was om bewaard te worden of om te dienen als dagelijksch arbeidsinstrument, hebben onze twee laatste jaargangen getuigenis afgelegd van hun uiterst groote bruikbaarheid als werkmateriaal. De uitgave van onze tafels werd bij iedereen ten zeerste welkom geheeten en heeft ons een aanzienlijk aantal nieuwe abonneuten bezorgd.

Het dient echter ook aangestipt dat de levenskracht van onze onderneming zich niet beperkt heeft tot de uitgave van het tijdschrift zelf, doch dat wij er ook toe gekomen zijn de uitgave te bezorgen van de «Vlaamsche Rechtskundige Bibliotheek», waarin thans reeds een 15-tal belangrijke werken verschenen zijn, die de Vlaamsche rechtscultuur in aanzienlijke mate hebben verrijkt.

En wanneer wij na het ten einde loopen van dit eerste lustrum even stilstaan om onze activiteit gedurende de voorbije periode te overzien, zal zonder

twijfel mogen erkend worden dat met de middelen, waarover het beschikte en in de omstandigheden waarin het heeft gestreden en geleefd, het «Rechtskundig Weekblad» op behoorlijke wijze de zaak van het Vlaamsch rechtsleven heeft gediend.

Deze overtuiging wekt wel in ons de zoete vol-doening na volbrachten arbeid, doch ze doordringt ons nog veel meer van de overtuiging der onbeperkte mogelijkheden, welke het Vlaamsch rechtsleven tegemoet gaat. Wanneer het eerste lustrum de stevige basis heeft zien leggen waarop het toekomstig Vlaamsch rechtsleven zich met alle zekerheid zal kunnen ontwikkelen, dient de nieuwe periode, die

straks aanbreekt, er een te zijn van verfijning, veredeling, grootere wetenschappelijkheid en breeder objectief inzicht. Deze taak na te streven zal onze toekomstige zorg wezen. Spijts de vele en zware arbeid die zal worden vereischt, zal deze taak ons licht wegen, omdat ze zal worden vervuld in dezelfde atmosfeer, waarin gedurende het afgesloten lustrum de poging van onze kleine groep heeft kunnen gedijen : een atmosfeer van hartelijke vriendschap, van gulle levensblijheid, van stevig optimisme en van onwrikbaar geloof in de toekomstmogelijkheden der Vlaamsche cultuur.

René VICTOR.

RECHTSPRAAK

HOF VAN BEROEP TE LUIK

5e Kamer. — 23 Mei 1936.

Voorzitter : M. Lambrichts.

Raadsheren : HH. Elens en Claessens.

Advokaat-generaal : M. Potvin.

Pleiters : Mrs Gielen, Meyers en Verpoorten.

STRAFVORDERING. — BURGERLIJKE PARTIJ. — VERZEKERING. — KANSOVEREENKOMST. — GEEN WERKELIJKE SCHADE. — NIET ONTVANKELIJK.

De ontvankelijkheid der aanstelling eener Burgerlijke Partij dient in limine litis te worden onderzocht. Eene verzekeringsovereenkomst tegen diefstal is eene kansovereenkomst. Wanneer eene verzekeringsmaatschappij de verzekerde waarde van het gestolen voorwerp uitbetaalt, ondergaat zij geene schade vermits zij enkel aan haar medecontractant de tegenprestatie geeft van wat deze haar had gegeven. Zij kan zich derhalve niet als burgerlijke partij aanstellen om de door haar uitbetaalde som terug op te vorderen.

Op. Min. en Eagle Star t/ Van Lishout, Van Gestel en Willekens.

Voorziening in verbreking der burgerlijke partij :

Aangezien de ontvankelijkheid der aanstelling der Britisch Eagle Dominions, als burgerlijke partij, betwist is door de betichten;

Aangezien de aanstelling als burgerlijke partij de eerste handeling daarstelt in het aanhangig maken, voor de boetstraffelijke rechtsmacht van het Burgerlijk geding ingespannen door den persoon die beweert door een misdrijf schade geleden te hebben en het aan den rechter behoort, vooral wanneer deze aanstelling betwist wordt, te onderzoeken, ten eerste of die vordering ontvankelijk is en zoo ja, van na te gaan of deze gegrond is;

Aangezien door hare aanstelling, de burgerlijke partij voortaan handelend optreedt in de debatten, zelfs in die der openbare vordering, ten einde het be-

wijs der overtreding bij te brengen; dat betichte aldus het recht heeft, vóór alle verdediging ten gronde, deze geduchte tegenpartij te zien verdwijnen door de *ontvankelijkheid* der aanstelling te betwisten en *het den rechter behoort deze in limine litis te onderzoeken*;

Aangezien indien het waar is in het algemeen, dat de enkele bewering door de burgerlijke partij dat zij schade geleden heeft, de ontvankelijkheid voor gevolg zal hebben, daar gewoonlijk deze bewering alleenlijk door het onderzoek over den grond der zaak zal kunnen omvergeworpen worden; dat nochtans deze enkele bewering immer toch niet noodzakelijk voor gevolg hebben moet de herkenning van de ontvankelijkheid, en der aanstelling en der vordering;

Aangezien indien deze enkele bewering hiertoe voldoende was, het aan iedereen toegelaten zou zijn van in ieder straffelijk geding op te treden;

Aangezien het integendeel kan blijken dat de bewering van den persoon die zich burgerlijke partij aanstelt voor de schade haar door de overtreding veroorzaakt, op eene onmogelijkheid berust en dat deze omstandigheid voor gevolg zal hebben de niet ontvankelijkheid der aanstelling en der vordering;

Aangezien dit het geval zal zijn, wanneer uit het onderzoek der stavingselementen op dewelke de burgerlijke partij zich steunt, zal blijken, zonder in eenigermate tot het onderzoek over den grond der zaak moeten over te gaan, ofwel dat het ten laste der betichten gelegd feit, door eene volkomene onmogelijkheid geen de minste schade aan de burgerlijke partij heeft kunnen berokkenen (Verbreking 28 Mei 1934, Pas. 1934, I. 294) ofwel ook dat het absoluut onmogelijk is dat een door de aangestelde partij gedane storting waarvan zij van den betichte de terugbetaling eischt, een schade zou kunnen daarstellen veroorzaakt door het vervolgd misdrijf;

Aangezien in het huidig geval de betwiste aanstelling plaats vindt in de vervolging door het Openbaar Ministerie ingespannen tegen de betichten Van Lishout en Van Gestel voor diefstal van een auto Ford ten nadeele van Meus John en tegen den betichte Willekens voor verheling van dien zelfden auto;

Aangezien door hare beslitselen neergelegd voor het Hof tot staving van *hare aanstelling en haar*

recht van te besluiten tot het toekennen eener som van 19.000 frank als schadevergoeding, de burgerlijke partij bepaald heeft de oorzaak en het voorwerp van hare vordering;

Aangezien ten gevolge der vervolgde feiten de burgerlijke partij niet beweert een zedelijke schade geleden te hebben, maar doet gelden aangaande de bepaalde materiele schade waarvan zij de herstelling vraagt, *dat zij verplicht is geweest, door den diefstal en de verheling van den auto, aan Meuus John de som van 19.000 frank te betalen daar zij dezen verzekerd had tegen diefstal van dien auto ten bedrage van 19.000 frank* en dat tot staving van hare vordering en aanstelling zij bijbrengt de verzekeringspolis en de kwijting dezer som aan Meuus betaald;

Aangezien deze bestanddeelen dienen nagegaan te worden om de ontvankelijkheid der burgerlijke partij vast te stellen; dat, ten dien opzichte, uit hun enkel onderzoek en zonder in eenigermate den grond der zaak na te gaan, blijkt dat de betwiste aanstelling niet aanneembaar is en de burgerlijke vordering niet ontvankelijk;

Aangezien immers de verzekeringsovereenkomst waardoor de Maatsch. Eagle Star Britisch Dominions, Meuus waarborgde tegen het risico van eenen diefstal mits de jaarlijksche premie door dezen te betalen een zuiver aleatoir contract is (artikel 1964 van burgerlijk Wetboek);

Dat in gezegde overeenkomst beide partijen gehandeld hebben met kans van winst of verlies, 't zij voor de eene of voor de andere, en dat bijgevolg, al hadde Meuus slechts eene premie betaald aan de Eagle Star Britisch Dominions Maatsch., hij geleverd heeft de tegenwaarde der 19.000 frank die deze betaald heeft ingevolge den diefstal en de verheling; en dat de Maatschappij wanneer zij de 19.000 frank betaald heeft, die zij nu door hare aanstelling door de betichten wil doen terug betalen, geen verlies heeft ondergaan en geene schade heeft geleden mits zij van hare zijde aan haren medecontractant, alleen gegeven heeft, ter oorzaak van het risico in de verzekering voorzien, de tegenprestatie van wat deze haar gegeven had;

Aangezien de betaling der 19.000 frank basis der aanstelling en vordering der burgerlijke partij, geene schade noch verlies voor de maatschappij daarstellende, het ook a priori onmogelijk is dat diezelfde betaling zou kunnen aanzien worden als een schade veroorzaakt door den diefstal of de verheling, voorwerp der penale rechtsvordering;

Aangezien, te meer, indien in de omstandigheden der zaak, de aanstelling en vordering der burgerlijke partij ontvankelijk konden verklaard worden, het gevolg van de verklaring zou zijn dat er erkend is dat het niet onmogelijk is dat later, bij beslissing over den grond, de maatschappij Eagle Star de betwiste 19.000 frank misschien wel zal bekomen;

Aangezien nochtans dat een toekennen aan de burgerlijke partij der 19.000 frank die zij betaald heeft als werkelijke waarde van den gestolen of geheele auto die zij verzekerde, een verrijking zonder oorzaak voor die maatschappij zou zijn; dat zij immers van een zijde, zou behouden de premies door Meuus gestort en die haar definitief toebehooren en van de andere, van de betichten zou bekomen de volledige terugbetaling der som voor dewelke die premies betaald geweest waren;

Aangezien aldus zonder den grond der vorderingen der burgerlijke partij na te gaan, hare vraag tot aanstelling als burgerlijke partij en om burgerlijke vordering in te spannen tegen de betichten voor de reden die zij aanduidt, als niet ontvankelijk voorkomt;

Om deze beweegredenen :

Het Hof, alle andere tegenstrijdige besluitselen verwerpende, het vonnis waartegen beroep verbeterende;

Zegt de burgerlijke partij niet ontvankelijk zoowel in hare aanstelling als in hare burgerlijke vordering tegen de betichten ingespannen;

Veroordeelt haar tot de kosten van hare aanstelling in eersten aanleg en van beroep en tot de kosten van beroep jegens den Staat.

NOTA. — Er is voorziening in verbreking vanwege de burgerlijke partij.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

5e Kamer. — 2 April 1936.

Voorzitter : M. Anthonis.

Op. Min. : M. Halleman.

Pleiters : Mrs. J. Timmermans en A. Stellfeld.

MANDAAT. — NOTARIS. — BETALING VAN HYPOTHECAIRE INTRESTEN EN TERUGBETALING VAN KAPITAAL. — STILZWIJGENDE LASTGEVING SLECHTS TE BEWIJZEN INDIEN BEGIN VAN SCHRIFTELIJK BEWIJS. — ONTBREKEN VAN BEPAALDE WOONSTAANDUIDING VAN DEN GELDLEENER : GEEN MACHTIGING OM ELDERS DAN BIJ HEM TE BETALEN.

De betaling van intresten en de terugstorting van kapitaal in handen van den notaris, zijn slechts geldig indien de geldleener daartoe uitdrukkelijk of minstens stilzwijgend volmacht gaf aan den notaris.

De stilzwijgende lastgeving kan door getuigen of vermoedens bewezen worden, indien er een begin van schriftelijk bewijs is. Dit begin van schriftelijk bewijs wordt niet geleverd door de omstandigheid o.m. dat het adres van den geldleener niet in de akte voorkomt : de ontleener had tot plicht dit adres te vragen.

Gehoord de partijen in hunne middelen en besluiten;

Aangezien de vraag strekt tot het nietig verklaren van een bevel voorafgaandelijk gedwongen onteigening of dadelijke uitwinning beteekend op 22 December 1933;

Aangezien op 5 Juni 1930, aanleggers bij verweerders een leening aangingen van 25.000 fr. de intresten werden regelmatig betaald aan gewezen notaris S. en afgerekend met verweerders, nochtans werden er op 8 Mei 1931, 4 November 1931, 11 Mei 1932 en 9 Mei 1933, aflossingen van kapitaal, samen groot 25.000 frank, in handen van zelfden notaris betaald, welke bedragen hij aan verweerders niet afdroeg en verduisterde;

Aangezien aanleggers bewezen dat zij alle hunne verplichtingen hebben volbracht, daar de betalingen

aan gewezen notaris S. gebeurden ingevolge lastgeving van verweerders en zij bovendien bereid zijn en reeds meermaals hebben aangeboden het nog verschuldigde kapitaal met intresten te voldoen.

Aangezien partijen hunne wederzijdsche overeenkomst van leening hebben bepaald in een authentieke akte op 5 Juni 1930 verleden, voor gewezen notaris S.;

Aangezien deze akte de volgende bepaling bevat: «alle betalingen zullen moeten geschieden ten woonhuize van den schuldeischer of ter plaatse door hem aan te duiden» en verder nog «de leening geschiedde voor een termijn van 5 jaar, doch de ontleener mag zich eerder van zijne schuld kwijten mits den schuldeischer hiervan 3 maand op voorhand te verwittigen of eene vergoeding van 3 maanden te betalen»;

Aangezien ingevolge de authentieke bepalingen tusschen partijen als bindend aangenomen er dus van geen mandaat spraak is; integendeel de schuldeischer voorbehoudt voor zich zelve alle behandelingen welke voor het geldig optreden van een mandataris zouden vereischt zijn;

Aangezien aanleggers toestand en beweringen zoodus van zulken aard zijn, dat ze tegen de bepalingen van een authentieke akte te bewijzen hebben dat er door verweerders aan gewezen notaris S. toch mandaat is gegeven geweest;

Aangezien aanleggers het bestaan van zulk mandaat beweren te vinden in de aan de akte toegevoegde stukken, waartusschen een opdracht gegeven door verweerders aan de klerk van notaris S. om voor hen bij het verlijden van de akte te verschijnen;

Aangezien deze volmacht enkel en alleen geldt voor het verschijnen en verlijden van de akte en zich daarbij beperkt, dat de woorden «de dadelijke uitwinning bepalen», geenszins een mandaat behelst om over de uitvoering der verbintenissen te waken en de terugbetaling te ontvangen, maar enkel de overeenkomst van dadelijke uitwinning voor den geldleener met den ontleener te sluiten;

Aangezien overigens ware het zooals aanleggers het trachten te doen aannemen dat het bestaan en de tekst dezer lastgeving zulke uitgebreide draagkracht hebben zou, dan ware het bestaan eener lastgeving in hoofde van gewezen notaris S. nog niet bewezen, en, integendeel, gansch uitgesloten, vermits het dan juist zou bewezen zijn dat het de klerk van notaris S. en niet de notaris zelf welke door verweerders als lasthebber zou aangesteld geweest zijn;

Aangezien er geen ander bewijs van schriftelijken aard wordt ingeroepen;

Aangezien er bijgevolg nog maar enkel spraak kan zijn van stilzwijgende lastgeving;

Aangezien dientengevolge, het getuigenbewijs of bewijs door vermoedens maar kan aangenomen worden wanneer een begin van schriftelijk bewijs zou worden vorgebracht — art. 1985 en 1341 B. W.;

Aangezien de kwijtingen door gewezen notaris S. afgeleverd dit begin van bewijs niet uitmaken kunnen, daar ze niet uitgaan van dengene tegen wien ze worden ingeroepen;

Aangezien de opdracht door verweerders gegeven aan den klerk van notaris S. dit begin van schriftelijk bewijs ook niet daartelt vermits deze opdracht van beperkten aard is, en niet mag uitgebreid worden, noch in hare doeleinden noch tot andere personen;

Aangezien de mededeeling van verweerder aan

aanlegger waarbij hij op 15 Juli 1933 na de aanhouding van gewezen notaris S., vroeg van: «in het vervolg de intresten ten zijnen huize te voldoen» wel van aard is om te bewijzen dat tot op dit oogenblik verweerders gedoogd hadden de betaling der intresten door tusschenkomst van gewezen notaris S. te laten gebeuren, dat een der omstandigheden zou kunnen uitmaken waaruit de stilzwijgende lastgeving zou kunnen worden afgeleid, maar die op zich zelve genomen, het voorafgaande begin van schriftelijk bewijs niet uitmaken kan;

Aangezien aanleggers eindelijk als begin van schriftelijk bewijs gelden doen, het feit dat in de akte van leening het adres van verweerders niet vermeld staat en zij bijgevolg ten zijnen huize niet konden betalen; dat dit feit gepaard met de stilzwijgende goedkeuring van verweerders, het verschijnen van verweerders door bemiddeling van den notaris-klerk, het familieverwantschap van verweerder met notaris S. en het menigvuldig optreden van dezen laatste voor rekening van verweerder bewijst dat gewezen notaris S. als verweerders zakenman moet aanzien worden;

Aangezien men nochtans niet uit het oog verliezen mag dat de bepalingen van de obligatieakte stellig de betalingen ten woonhuize van den geldschietter voorschrijven; dat, moest men zelfs aannemen dat verweerders met hun volledig adres niet op te geven er hebben in toegestemd de plaats van betaling te wijzigen, dit nog niet zou behelzen dat de notaris geldige kwijting verleen kon, daar ingevolge art. 1239 van het Burgerlijk Wetboek de betaling, om geldig te zijn, niet enkel moet gebeuren ter aangeduide plaats, maar hoofdzakelijk aan den schuldeischer, en bijgevolg een andere plaatsaanduiding wijziging van ondergeschikt belang niet «ipso facto» toelating behelst aan iemand anders als den schuldeischer te betalen wat in kwestie van betaling hoofdzak is;

Aangezien overigens aanlegger bij het verlijden van de akte persoonlijk tegenwoordig was, dat hij de plicht had 't adres van zijn geldschietter te vragen aan dezès volmachtdrager en ware er zelfs van den beginne overeengekomen hem de gemakkelijheid toe te staan van in Cappellen zelve, daar hij woonachtig was, de intresten af te dragen bij den notaris, hij ongetwijfeld ingevolge zijn obligatie akte en de wet zelve, het recht en de plicht had voor zijne betalingen kwijting van den geldschietter te eischen;

Aangezien wanneer men nagaat dat in soortgelijke gevallen het altijd de geldleener is die den notaris opzoeken komt om hem eene geldleening te verschaffen en diensvolgens een geldschietter voor hem te vinden, men uit aanleggers handelwijze opmaakt dat hij in volle betrouwen gewezen notaris gelastte voor hem op te treden, hem de noodige kapitalen te verschaffen, den dienst der intresten waar te nemen en hij hem later zijn spaargeld toevertrouwde met opdracht de aangegane leening te delgen;

Aangezien dit stelsel des te meer als de echte opdracht der zaak moet aanzien worden, daar ingevolge de obligatieakte, de leening voor 5 jaren was aangegaan en het aanlegger mits zekere voorwaarden was toegestaan «zich eerder en ten allen tijde van hunne schuld te kwijten» zonder dit aan aanleggers het recht gaf de leening met gedeeltelijke afkortingen te vereffenen, dit was niet alleen tegenstrijdig met de bewoordingen van de obligatieakte, maar met art.

1244 B. W. waaraan partijen uitdrukkelijk hadden moeten verzaken, wat ze niet deden;

Aangezien bijgevolg het samenherstellen van het kapitaal in handen van notaris S. nogmaals aantoon dat deze laatste optrad, niet als zakenman van verweerders, maar als vertrouwensman en lasthebber van aanleggers zelve;

Aangezien het ook geenszins is bewezen dat gewezen notaris S. als algemeen beheerder van verweerders' fortuin optrad, plaatsingen deed naar goeddunken, enz., vermits uit de gegevens door verweerders verstrekt blijkt dat ze ook door tusschenkomst van andere notarissen geldplaatsingen deden;

Aangezien het feit dat notaris S. afbetalingen op de kapitalen ontving de schuldeischers hierop geen regelmatig controle uitoefende en de gelden in zijn bezit lieten niet tegenover hem kan ingeroepen worden, vermits deze laatste er volstrekt onwetend van waren en onwetend van bleven en zij daarenboven, hadden zij het zelf geweten, gedeeltelijke terugbetaling weigeren konden;

Om deze redenen :

De rechtbank, gehoord den heer Hallemans, Substituut van den Procureur des Konings in zijn gelijkvormig advies in openbare zitting gegeven;

Wijst aanleggers af van hunnen eisch als ongegrond; Zegt voor recht dat het bevel van 22 December 1933 zijn volle uitwerksel zal hebben;

Veroordeelt aanleggers tot de kosten.

CORRECTIONEELE RECHTBANK TE ANTWERPEN

8e Kamer. — 13 Juni 1936

Voorzitter : M. de Baer.

Op. Min. : M. Van Hille.

Rechters : H.H. Laureyssens en Buch.

Pleiter : Mr Rotsaert.

WETTEKSTEN. — VERSCHIL IN DEN FRANSCHEN EN VLAAMSCHEN TEKST. — VOORKEUR. — ERRATUM. — VEREISCHTEN. — VERKEER. — AUTOPLAAT. — HOOGTE DER CIJFERS.

Wanneer er een verschil bestaat tusschen den Franschen en den Vlaamschen tekst, daar beide de zelfde waarde hebben, moet men de voorkeur geven aan degene die de voordeeligste is voor den betichte.

Wanneer een « erratum » aan een wettekst in het Staatsblad verschijnt moet het afgekondigd zijn zooals den tekst zelf.

Er bestaat geen maximum hoogte voor autoplaten.

Op. Min. t/ Delbeke Jacqueline.

Aangezien de feiten door betichte gepleegd in hunne materialiteit bekend zijn; dat het namelijk vaststaat dat de cijfers der voorplaat van de auto door betichte gevoerd iets grooter waren dan de in art. 3 § 3 van het Koninklijk Besluit van 1 Februari 1934 voorziene hoogte van 7 centimeter;

Aangezien de Vlaamsche tekst van het K. B. die

hoogte van 7 centimeter als een minima aanziet, terwijl de Fransche tekst die hoogte van 7 centimeter uitdrukkelijk voorschrijft;

Aangezien, wel is waar, de Vlaamsche tekst onder den vorm van erratum in het Staatsblad van 5 Juli 1935 gewijzigd is geweest door weglating van het woord minima, maar dat die wijziging noch door den Koning noch door de Minister ondertekend werd;

Aangezien de twee teksten verschillend zijnde, het onmogelijk is te weten indien het inzicht van den wetgever behoorlijk door den Vlaamschen of door den Franschen tekst weergegeven is, de twee teksten van gelijke waarde zijnde, dat het niet kan afhangen van de willekeurigheid van de uitvoerende macht om de voorkeur te geven aan een der twee opvattingen, maar dat de wijziging van den zin zelve van eene wetsbepaling in den zelfden vorm moet geschieden als die wetsbepaling zelf;

Dat in afwachting tot dat de wetgever in den wet-tigen vorm zijn inzicht zal laten kennen nopens het punt te weten welke opvatting de juiste is, de twee wetteksten dezelfde waarde hebben, en dat aldus de betichting niet bewezen is;

Om deze redenen :

Rechtdoende bij tegenspraak;

Aanvaardt de Rechtbank de beroepen;

Hervormt het bestreden vonnis; spreekt betichte vrij en stelt haar buiten zaak zonder kosten (1).

(1) In den zelfden : zin Politie Rechtbank Marchienne au Pont, 31 Maart 1936, («Royal, Auto», 1 Juni 1936 II. 169 met nota van Leon Buydens).

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST-NIKLAAS

21 April 1936.

Voorzitter : M. Verschuren.

Rechters : H.H. Verbeke en Behiels.

Referendaris : M. L. Thuybaert.

Pleiters : Mrs d'Hanens en De Cleene.

KOOPOVEREENKOMST. — AANVAARDING ZONDER VOORBEHOUD DER VERKOOPSMODALITEITEN. — AKKOORD BEVESTIGING. LEVERING. — NIET AKKOORD. — TEGENSPREKELIJKE VASTSTELLING VEREISCHT ZOONIET VERMOEDEN VAN AANVAARDING.

Een handelaar die de bevestiging van een verkoop met vermelding der verkoopsmodaliteiten ontvangt en ze zonder verzet of voorbehoud aanvaardt, wordt vermoed den koop te hebben afgesloten aan de voorwaarden in de bevestiging vermeld.

De koper is verplicht levering te nemen. Bij niet akkoord is hij verplicht de tekortkomingen op tegenspraak te doen vaststellen. Het verzuim hieraan staat gelijk met aanvaarding.

In geen geval is hij gerechtigd de koopwaar zonder meer terug te zenden.

Bonneterie des Flandres t/ N. V. Chaussures « Bata ».

Gezien de geregistreerde dagvaarding van 13 Maart 1936;

Aangeziende vraag strekt tot betaling van 4 8.402,80

frank, bedrag der factuur overgeschreven aan het hoofd der inleidende dagvaarding, met de gerechtelijke intresten en de proceskosten; bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande verzet of beroep en zonder borg;

Aangezien de verweerster de betaling weigert onder voorwendsel dat de geleverde kousen niet het gewicht zouden hebben, door haar, bij de bestelling, bedongen; dat zij, daarom, bij wedereisch, de verbreking vordert van de verkoopovereenkomst;

Aangezien uit de bestanddeelen der zaak blijkt dat de verweerster, op 24 September 1935, aan de aanlegster een bestelling deed geworden van 6000 paar sportkousen voor kinderen, art. 442, daarbij de noodige aanduidingen gevend, betreffende den prijs, de te gebruiken grondstoffen, de uitvoering, het gewicht, de tekening, de kleur, het merk, de verpakking, de grootte, enz.;

Aangezien de aanlegster de bestelling van 6000 paar sportkousen bevestigde, den 25 September daaropvolgende, met uitdrukkelijke en omstandige opgave van de voorwaarden onder dewelke de bestelling aanvaard werd;

Aangezien het van overwegend belang is, te dien aanzien, vast te stellen dat in de verkoopbevestiging geen spraak is van gewicht;

Dat, anderzijds, de bevestiging uitdrukkelijk vermeldt dat: «behoudens tegenbericht per omgaande, de bestelling beschouwd wordt als geheel en al in regel»;

Aangezien de verweerster nog enkele wijzigingen bracht aan haar bestelling van 24 September en, namelijk, op 2 October, het aantal kousen herleidde van 6000 op 5000 paar; dat zij zich, evenwel, onthield de minste toespeling te maken op het gewicht;

Aangezien de handelaar, die de bevestiging ontvangt van een verkoop met vermelding van de verkoopmodaliteiten en deze bevestiging zonder verzet of voorbehoud aanvaardt, vermoed wordt den koop afgesloten te hebben aan de voorwaarden — en aan geen andere — in de bevestiging vermeld (Hand. Antw. 19 Oct. 1889 en 29 Jan. 1912, P. A. 1890, blz. 40 en 1912, blz. 244);

Dat hieruit moet besloten worden dat de aanlegster geen verbintenis heeft aangegaan betreffende het gewicht van de door haar te leveren kousen;

Dat aangenomen, bij loutere veronderstelling, dat de aanlegster toch een bepaald gewicht hadde gewaarborgd, dan nog zou de aanspraak van de verweerster dienen afgewezen te worden: in de eerste plaats, omdat haar bezwaren laattijdig werden aangevoerd en, bovendien, omdat ze, in geen geval, zich zelve recht mocht verschaffen;

Aangezien het, immers, vaststaat dat, in d.d. 20 December 1935, 590 paar kousen werden geleverd in mindering op de bestelling van 24 September, en deze levering door de verweerster werd aanvaard en zelfs betaald, zonder aanleiding gegeven te hebben tot welkdanige aanmerking ook;

Dat het saldo van de bestelling, zij 4.410 paar kousen, geleverd en gefactureerd werd den 10 Februari 1936;

Dat, op 17 Februari, de verweerster liet weten dat de geleverde koopwaar niet het vereischte gewicht had;

Aangezien deze reclamatie door de aanlegster niet werd aanvaard;

Dat het feit dat de aanlegster een vertegenwoordiger naar Brussel, plaats van bestemming, heeft gezonden, om de koopwaar na te zien, niet kan gelden als een erkenning van haar ongelijk; dat deze daad, wellicht, werd ingegeven door het verlangen een geschil te voorkomen (Aalst, 12 Mei 1931, J. C. F. 1931, Nr 5165, blz. 228); dat, in elk geval, de brieven door de aanlegster geadresseerd aan verweerster, op 18 en 25 Februari, 5 en 10 Maart 1936, ontegensprekelijk, bewijzen dat de aanlegster nooit de gegrondheid van verweerster's reclamatie erkend heeft;

Dat, in die omstandigheden, de verweerster gehouden was, op tegenspraak, te doen vaststellen dat de levering van 10 Februari 1936 afweek van deze van 20 December 1935 in opzicht van gewicht en dat, namelijk, de kousen van de 2de levering niet het gewicht hadden, bij overeenkomst, bedongen, rekening gehouden zijnde met de door de gebruiken toegelaten speelruimte;

Aangezien de verweerster zulks niet gedaan heeft; Dat, ten overstaan van het verzuim, moet besloten worden dat de verweerster de koopwaar aanvaard heeft en er zelfs over beschikt heeft;

Aangezien de verweerster, in de plaats van de gegrondheid harer reclamatie te bewijzen, wederrechtelijk gehandeld heeft met, op 12 Maart 1936, de koopwaar, na deze een maand lang in haar magazijnen bewaard te hebben, terug te zenden naar de aanlegster die dan ook, te recht, geweigerd heeft dezelve in ontvangst te nemen;

Dat, immers, de koper verplicht is levering te nemen, zooals de verkoper gehouden is de koopwaar af te leveren; dat, wanneer de koper zich gerechtigd acht de koopwaar te weigeren, omdat ze niet beantwoordt aan de verkoopvoorwaarden, hij zijn goed recht moet bewijzen; dat het weigeren en terugzenden van de koopwaar slechts feitelijkheden zijn en, geenszins, als rechtvaardiging kunnen gelden;

Dat, derhalve, de verweerster zich tot de rechtbank moest wenden die, niet slechts zou uitmaken of de aanlegster aan contractuele verplichtingen was te kort gebleven, maar, desgevallend, ook zou oordeelen of de tekortkomingen wel van dien aard waren dat ze de verbreking van de overeenkomst zouden wettigen (Gent, 15 Oct. 1890, 18 Juli 1894, 17 Nov. 1894, Hof v. Ber. Gent, 11 Maart 1931, J. C. F. 1891, nr 683, blz. 71; 1894, Nr 1349, blz. 400; 1895, Nr 1383, blz. 36; 1931, Nr 5132, blz. 110; Verbr. 22 Nov. 1894, Pas. 1895, I, 11);

Aangezien de verweerster niets van dat alles gedaan heeft en, integendeel, gewacht heeft tot ze zelve in betaling werd gedagvaard, om, bij wedereisch, de verbreking van de verkoopovereenkomst aan te vragen;

Aangezien deze eisch laattijdig en, dienvolgens, niet-ontvankelijk is;

Om deze redenen:

De Rechtbank, alle verdere of strijdige besluiten verwerpende, veroordeelt de verweerster om aan de aanlegster de som van 48.402,80 fr. te betalen met de gerechtelijke rente; verwijst de verweerster in de kosten;

Verklaart het onderhavig vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande elk verhaal, en zonder borgstelling.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

4e Kamer. — 2. Augustus 1935.

Voorzitter : M. Alexander.

Rechters: MM. Van Regemortel en Van Ooteghem.

Referendaris : M. Verbaken.

Pleiters : Mrs Collard, Smeesters en Schöller.

VERJARING. — WATERWEGEN. — BESCHADIGING AAN KUNSTWERKEN. — AANSPRAKELIJKHEID OP GROND ONEIGENLIJK MISDRIJF. — ZELFDE ALS STRAFRECHTERLIJKE VERJARING.

Twee eischen alhoewel tot hetzelfde doel strekkend, de eene voor de strafrechtbank en de andere nadien voor een burgerlijke rechtbank ingediend, kunnen een verschillenden grondslag hebben en dus de ééne na het afwijzen van den andere ontvankelijk zijn, indien de eerste gesteund was op een misdrijf en het tweede op een oneigenlijk misdrijf. Nochtans is het beschadigen van aanhoorigheden van een waterweg door het voeren van een schip op zulke wijze dat het een fout uitmaakt, ondenkbaar zonder dat de schuldige of nalatige handeling terzelfder tijd een overtreding der strafbepalingen die het veroorzaken van dergelijke schade beteugelen daarstelt.

De strafrechterlijke verjaring gaat dus bij deze gevallen van schade-veroorzaking gepaard met de verjaring der burgerlijke vordering.

Herbosch t/ Casteleyns en Belgische Staat.

Voor wat het aandrijven van de Gerard tegen het lichtbaken betreft :

Aangezien de Belgische Staat ter zitting verklaard heeft af te zien van het middel in zijne dagvaarding ingeroepen als zijnde de eigenaar van een schip gebruik makende van den waterweg in deze hoedanigheid aansprakelijk voor de schade door zijn schip aangericht aan de kunstwerken van den waterweg en zich te bepalen tot het inroepen van de rechtsbeginselen over aansprakelijkheid wegens oneigenlijk misdrijf en verantwoordelijkheid van de aanstellers voor de schade door hunne aangestelden veroorzaakt ;

Aangezien schipper Hubert Casteleyns, aangestelde van den vervoerder Adrianus Casteleyns voor het voeren van de Gerard, voor de Politie rechtbank van het kanton Puers vervolgd geweest is om met voormeld schip den draagstoel te hebben beschadigd van het het hoogergemelde lichtbaken, dat echter bij vonnis, door voormelde Rechtbank op 7 December 1934 geveld, in geregistreerde expeditie overgelegd, betichtte vrijgesproken werd om reden de feiten der betichting verjaard waren, dat niet aangevoerd wordt dat tegen voormeld vonnis beroep is ingeslagen of voorziening in verbreking ingediend werd ;

Aangezien de Belgische Staat zich burgerlijke partij aangesteld had zoowel tegen den betichte als tegen den met deze als burgerlijk verantwoordelijk gedaagde verweerder Adrianus Casteleyns, doch dat door voormeld vonnis zijnen eisch ontvankelijk, doch ongegrond voor zooveel hij op de betichting gesteund was, verklaard werd ;

Aangezien de eisch der burgerlijke partij gesteund was op het feit in de betichting vermeld, terwijl de

huidige eisch, zooals hij ter zitting voorgebracht en bepaald geweest is, in beginsel op een oneigenlijk misdrijf steunt, dat beide eischen, alhoewel tot hetzelfde doeleind strekkende niet denzelfden grondslag hebben en dat diensvolgens de huidige eisch ontvankelijk blijft ;

Aangezien echter luidens artikel 23 van het Wetboek van rechtspleging in strafzaken (Wet van 17 April 1878) de burgerlijke rechtsvordering uit eene overtreding spruitend na hetzelfde tijdverloop is de openbare rechtsvordering verjaart ;

Aangezien het beschadigen van aanhoorigheden van een waterweg door het voeren van een schip op zulke wijze dat het een fout uitmaakt, ondenkbaar is zonder dat de schuldige handelingen of nalatigheden terzelfder tijd eene overtreding der strafbepalingen die het veroorzaken van dergelijke schade beteugelen daarstellen ;

Aangezien onderscheid maken tusschen burgerlijke verantwoordelijkheid volgens dat deze al of niet beschouwd wordt met betrekking tot den strafbaren aard der daad waaruit deze verantwoordelijkheid spruit, voor gevolg zou hebben van hooger bedoelde bepalingen eene doode letter te maken en haar de mogelijkheid van elke toepassing te ontzeggen ;

Aangezien Casteleyns dus te recht tegenover den Belgischen Staat de verjaring inroept, alhoewel hij niet persoonlijk de schadeverwekkende daad op dewelke de eisch van den Belgischen Staat gesteund is, gesteld heeft, dat de wetgever als een euvel beschouwd heeft het erkennen door den burgerlijken rechter van het bestaan van een misdrijf dat wegens verjaring niet meer kan gestraft worden, dat dezelfde beschouwing geldt wanneer het misdrijf wiens bestaan zou moeten bestatigd worden door een ander persoon dan de verweerder zelf bedreven werd (H. en L. Mazeaud-de la responsabilité civile N° 2135) ;

Om deze redenen :

Verklaart de rechtsvordering van den Belgischen Staat tegen Casteleyns verjaard en zijnen eisch tegen Kapitein Frenz ongegrond, wijst hem beide van eischen af...

VREDEGERECHT TE KORTRIJK

1e Kanton. — 19 Februari 1936.

Vrederechter : M. Moerman.

Pleiters : Mrs Delvoye, Vandenberghen en Christiaen.

I. AANSPRAKELIJKHEID. — ART. 1384 AANGESTELDE.

II. KRACHT VAN GEWIJSDE.

III. VERVOER (KOSTELOOS). — AANSPRAKELIJKHEID VAN DEN VERVOERDER.

I. De opsomming door art. 1384 gegeven is van uitzonderlijken aard en niet voor uitbreiding vatbaar.

II. Een correctioneel vonnis kan niet worden ingeroepen om een delikt of een overtreding te bewijzen in hoofde van hem die niet in betichting werd gesteld of vervolgd.

III. Diegene die zich kosteloos laat vervoeren ziet daardoor niet af van « het behoud van zijn ongeschondenheid », derhalve blijft de vervoerder aansprakelijk tenzij een schuld aan den vervoerde kan worden aangewreven.

Honore t/ Seynave en Seynave t/ Van der Beken.

Aangezien het blijkt uit de gegevens der zaak :

1° dat op 11 Februari 1935, hoofdeischeressen Honoré kosteloos vervoerd werden door eersten hoofdverweerder;

2° dat deze eerste hoofdverweerder meerderjarig was; dat het auto-rijtuig dat hij stuurde eigenaar was van zijn vader, tweede hoofdverweerder; dat de eerste student en de tweede nijveraars is;

3° dat rond 23 uur, het rijtuig omkantelde rechts der baan, grondgebied Harelbeke, en dat beide eischeressen werden verwond en zekere stoffelijke schade ondergingen;

4° dat, vóór het ongeval, het weder mistig was geweest, doch dat op het oogenblik van het ongeval, de mist was opgetrokken;

5° dat het ongeval zich voordeed in de volgende omstandigheden : bij het kruisen van een ander auto had eerste hoofdverweerder zijn lichten gedoofd, maar aan gelijke snelheid, voortgereden (60 tot 70 Km. in de uur volgens zijn verklaring) — wanneer hij, na de kruising zijn groote lichten opnieuw aanstak, ontwaarde hij voor zich, op zeer korten afstand, een persoon die, zoo hij beweert, gebogen was over zijn rijwiel en zich bevond tusschen steenweg en rijwielbaan; — hem willende vermijden trok hij links, doch gezien zijn snelheid en de glibberigheid der baan, kwam hij terecht tegen de borduursteenen links der baan, voerde naar rechts de straat over om al over de gracht om te kantelen in het land;

6° bij vonnis, hebbend kracht van gewijsde, verleend door de Correctionele rechtbank van Kortrijk, den 15 Mei 1.1. werd eerste hoofdverweerder plichtig verklaard aan de misdrijven van : a) slagen of verwondingen onvrijwillig veroorzaakt aan beide hoofdeischeressen en b) niet regeling zijner snelheid;

7° de Rechtbank nam in zijn voordeel aan verzachtende omstandigheden « spruitende uit de afwezigheid van alle straf en een zekere onvoorzichtigheid van wege het slachtoffer Vanderbeken;

A) Voor wat betreft het in zaak stellen van Seynave Médard :

Aangezien hoofdeischeressen zich steunen alleenlijk op het par. 3 van het art. 1384 B. W.; beweerde dat eerste hoofdverweerder den auto voerde van den tweeden hoofdverweerder, en diensvolgens als zijnde dezes aangestelde moet aanzien worden;

Aangezien de opsomming der verantwoordelijkheid, hoofdens derden, van het art. 1384, uitzonderlijk voorkomt en aldus niet vatbaar is voor uitbreiding, dat het blijkt uit de bestatigingen Nr 2 hierboven, dat geen dienstverband bestond tusschen zoon en vader; dat, daarenboven, de ondernomen reis niets gemeens had met de handels- of nijverheidszaken van dezen laatste, maar tot doel had persoonlijk verzet en ontspanning (bijwonen van een liefdadigheidsfeest te Kortrijk);

Aangezien, ten overvloede, zelfs niet wordt ingeroepen dat de vader de verantwoordelijkheid, voorzien bij art. 1382 en 1383 B. W., zou hebben opgelopen, hetzij om zijn voertuig te hebben toevertrouwd aan een niet ervaren persoon, hetzij om een ongeschikt of niet in goeden staat zijnde autorijtuig ter beschikking van derden te hebben gesteld;

B) Voor wat betreft het dagen van Vanderbeken in tusschenkomst en vrijwaring :

Aangezien deze door het Openbaar Ministerie niet in betichting werd gesteld; dat hij diensvolgens voor de Correctionele Rechtbank noch zijne voorzichtigheid heeft kunnen bewijzen, noch beweringen betrekkelijk zijne onvoorzichtigheid heeft kunnen bestrijden; dat de Rechtbank niet aanwijst waaruit zijn onvoorzichtigheid zou blijken, noch waarin zij zou bestaan; dat de inroeping derzelfde enkel geschiedde nadat de Rechtbank de plichtigheid van eersten hoofdverweerder reeds had vastgesteld; dat diensvolgens geen onafscheidbaar verband bestaat tusschen beslissing en vaststelling, de verzachtende omstandigheden zijnde, ten ander, ook den veroordeelde vergund geweest uit reden van de afwezigheid van straffen, bestatiging die op haar zelf volstaat om de regelmatigheid der beslissing te staven;

Aangezien diensvolgens deze rechterlijke beslissing tegen den intusschenkomst gedaagden verweerder niet kan worden ingeroepen (artikel 1351 B. W.);

Aangezien het niet voldoende blijkt uit de inlichtingen ingewonnen, tijdens het strafrechterlijk onderzoek, dat verweerder Vanderbeken persoonlijk aansprakelijk kan worden gesteld voor het ongeval; dat, immers, de meest tegenstrijdige verklaringen werden afgelegd door de twee getuigen, vreemd aan de twistende partijen, die kwamen uit tegenovergestelde richtingen; dat, mogelijk, het ongeval zich niet had voorgedaan, minstens min erge verwondingen en schade had veroorzaakt, indien eerste hoofdverweerder, meer in acht nemende de plaatselijke toestanden, zijn snelheid naar gelang had geregeld; dat ware zelfs de stelling van dezen laatste bewezen voor wat aangaat de houding van Vanderbeken en de plaats waar hij zich bevond, daaruit nog niet de verantwoordelijkheid van het ongeval aan dezen laatste eenigszins zou kunnen worden aangerekend, gezien zijn onvoorzichtige handelingen onder nummers 4 en 5 hierboven samengevat; dat voortrijdende, met uitgedoofde lichten, aan een snelheid van 17 meter of meer per seconde, het bewaken der baan voor hem zelf was vermoeilijk; dat hij tevens min gemakkelijk kon worden opgemerkt door een weggebruiker opgaande in zelfde richting of zelfs stilstaande, des te meer dat terzelfder tijde een auto in tegenovergestelde richting aansnelde; dat, blijkens het ingesteld onderzoek, ook niet is uitgewezen welken afstand, rijdende zoals zooeven gezegd, hij zou hebben afgelegd; dat het dus niet is bewezen dat Vanderbeken tijdig en op behoorlijke wijze van het naderen van het autorijtuig van eersten hoofdverweerder zou zijn verwittigd geweest om de laatste desgevarende den vrijen doorgang te verlenen; dat eigenlijk ook mag worden opgemerkt dat hij vergoed werd door de verzekeringsmaatschappij;

C) Voor wat betreft de verantwoordelijkheid van eersten hoofdverweerder :

Aangezien ook niet wordt beweerd dat eischeressen onvoorzichtig of onbehoedzaam handelden met plaats te nemen in het voertuig dat eerste verweerder bestuurde, noch dat zij eenigerwijze dezen laatste van eenige verantwoordelijkheid, voorwat hun persoon en goederen betreft, zouden hebben ontslagen; dat wie zich kosteloos laat vervoeren, hetzij hij aanvraagt, hetzij hij daartoe wordt genoodigd, niet mag worden vermoed tijdelijk van het behoud van zijn ongeschondenheid af te zien; dat de vrijwillige vervoerder ook het inzicht heeft degen die zich aan hem toevertrouwt of dat hij medevraagt ongeschonden ter bestemming

te leiden; dat eerst anders zou mogen worden beslist zoo er ten laste van den kosteloos vervoerde kon worden ingebracht dat hij ofwel vrijwillig en met voorkennis een gevaar heeft aanvaard en willen deelen, bij voorbeeld, kennende de mindere bekwaamheid van den geleider of wetende dat het voertuig gebrek-kig is — ofwel heeft medegeholpen tot het doen ont-staan van het gevaar, bijvoorbeeld, door het ver-strooien van den voerder, door dezen er toe aan te zetten om met meerdere snelheid te rijden, door het aanwenden van gelijk welke pleging van aard om zijn zinnen eenigszins te verbijsteren; dat ter zake niets dergelijks wordt ingeroepen;

Aangezien, diensvolgens, deze verweerder die eischeressen niet heeft vervoerd, zooals stilzwijgende wijze tusschen hen was bedongen, verantwoordelijk is voor de voor eischeressen schadelijke gevolgen van zijn strafbare daden vastgesteld bij rechterlijke beslissing;

Het overige zonder belang.

POLITIERECHTBANK TE NINOVE

15 Mei 1936.

Vrederechter : Mr L. Cogen.

Pleiters : Mrs H. Van Audenhaege en K. Van den Berghe.

VERKEER. — VERORDENING OP 'T VERKEER. — KON. BESLUIT VAN 1-2-1934, ART. 120. — HOOGTE VAN DE LADING.

Art. 120 van het K. B. van 1 Februari 1934 zegt dat de hoogte van een lading vier meters niet mag overschrijden.

Dit moet in strikten zin uitgelegd worden; de lading op zich zelf mag maar vier meters hoog zijn; de hoogte van de lading mag daar niet bijgerekend worden.

O. M. en Loterman t/ Noblet en Houtevels.

Aangezien de tekst van art. 120 van de verordening op het vervoer van 1 Februari 1934 zegt dat « de hoogte van een lading vier meters niet mag overschrijden »;

Aangezien dus volgens dien tekst, daarbij de hoogte van den wagen niet mag medegerekend worden (zie Golstein & Van Roye « Les Règles du Roulage » n° 951, blz. 296 en 297);

Aangezien er in zake niet duidelijk is kunnen bepaald worden of de hoogte der lading, op haar zelf genomen, de vier meters overtrof;

Aangezien dien twijfel aan betichte ten goede moet komen;

Aangezien de betichting aldus onvoldoende bewezen is;

Aangezien diensvolgens op grond der ten laste gelegde overtreding, de eisch der burgerlijke partij niet gegrond is;

Om deze redenen :

Verzenden beide betichten van het vervolg zonder kosten;

Verklaren den eisch van de burgerlijke partij op grond der overtreding ongegrond en wijzen hem af;

Verwijzen de burgerlijke partij tot de kosten des gedings.

POLITIERECHTBANK TE EKEREN

6 Juni 1935.

Voorzitter : M. R. Ooms, plaatsvervangend vrederechter.
Pl. : Mrs Jan De Keyser en Van de Walle, loco Boelens.

VERKEER. — POLITIEREGLEMENT VOOR DE EXPLOITATIE DER DOOR DE REGEERING VERGUNDE BUURTSPOORWEGEN. — K. B. VAN 24 MEI 1913, ARTIKEL 21, LID 5. — AFSCHAFFING.

Artikel 21 lid 5 K. B. van 24 Mei 1913, dat niet letterlijk overeenstemt met artikel 10 K. B. van 26 Oogst 1925, kan nochtans niet als afgeschaft worden aanzien.

In het K. B. van 1925 evenals in het K. B. van 1 Februari 1934, staat uitdrukkelijk vermeld dat het reglement niet toepasselijk is op de voertuigen op sporen die gebruik maken van de openbare wege-nis, krachtens bijzondere machtiging of akte van vergunning, zooals het geval is voor de voertuigen van de Nationale Maatschappij van Buurtspoor-wegen.

Het K. B. van 1913, verre van afgeschaft te zijn, werd nog in 1932 herzien; om, met het oog op de groo-tere snelheid der rijtuigen, de verouderde voor-schriften van artikel 10 van het besluit van 1913 in te trekken en te vervangen door nieuwe bepalingen, werd een nieuw aanvullend Besluit uitgevaardigd op 22 November 1932.

O. M. en Nationale Mij Buurtspoorw. t/ D. K. betichte
en V. L. burgerl. verantw.

A. Over de ontvankelijkheid :

Aangezien betichte besluiten heeft neergelegd, waarin hij de ontvankelijkheid van den eisch van het O. M. betwist, omdat deze eisch steunt op artikel 21 lid 5 van het K. B. van 24 Mei 1913, artikel dat, vol-gens betichte beweert, niet meer van kracht zou zijn;

Overwegende, dat, bij arrest geveld op 30 Juni 1930 (Pas. 1930, I, 283), het Hof van Verbreking, als zijne meening te kennen gegeven heeft, dat artikel 21 K. B. van 24 Mei 1913, niet mocht aanzien worden als zijn-de afgeschaft door artikel 10 K. B. van 26 Oogst 1925; dat dit laatste besluit enkel den voorrang toe- kent aan de voertuigen die gebruik maken van de sporen die op de openbare wege-nis liggen, met aan de andere weggebruikers de verplichting op te leggen plaats te maken en vrijen doortocht te verleen-en, terwijl het Besluit van 1913, bij toepassing van dat voorrangsrecht, de bijzondere maatregelen voor-schrijft die door de gebruikers der wege-nis tegenover de voertuigen der Nationale Mij van Buurtspoorwegen dienen in acht genomen te worden; dat bijgevolg, er tusschen de voorschriften vermeld in het Besluit van 1913 en die welke voorkomen in artikel 10 van het Besluit van 1925, geene tegenstrijdigheid bestaat die de afschaffing van het Besluit van 1913 noodzakelijk voor gevolg moet hebben;

Overwegende, dat op 23 Juni 1931 (Pas. 1931, I, 193), er beslist geworden is, dat, om 't even of de sporen al of niet aan de maatschappij van buurtspoor-wegen toebehooren, artikel 10 K. B. van 1925, zonder onderscheid, den weggebruikers enkel als verplichting

oplegt plaats te maken voor de rijtuigen op riggels; dat bijgevolg art. 21 lid 5 K. B. van 24 Mei 1913 moet aanzien worden als zijnde stilzwijgend afgeschaft door art. 10 K. B. van 26 Oogst 1925;

Overwegende, dat door de rechtsleer de aandacht getrokken werd op het feit dat het K. B. van 26 Oogst 1925, in zijne inleiding, uitdrukkelijk vermeldt, dat het reglement niet toepasselijk is op de voertuigen op sporen die gebruik maken van de openbare wege-nis krachtens bijzondere machtiging of akte van vergunning; dat bijgevolg het K. B. van 24 Mei 1913, dat in volle vrijheid de politie der buurtspoorwegen regelt, niet is kunnen afgeschaft worden door het K. B. van 26 Oogst 1925; (zie Golstein et Van Roye : *Traité juridique et pratique du roulage*, 1932, n° 526; id. *Les règles du roulage*, 1934, n° 196, 197);

Overwegende, dat het K. B. van 1925 zelf buiten dienst gesteld werd door het K. B. van 1 Februari 1934; dat in artikel 2 lid 4 van dit laatste besluit, evenals vroeger in de inleiding van het K. B. van 1925, uitdrukkelijk staat vermeld dat het reglement niet toepasselijk is op de voertuigen op riggels die de openbare wege-nis gebruiken krachtens bijzondere toelating of vergunning; dat, in casu, de voertuigen van de maatschappij van buurtspoorwegen gebruik maken van de openbare wege-nis, krachtens vergunning toegestaan bij artikel 2 der wet van 24 Juni 1885;

Overwegende, dat bij arrest gevelde op 6 Maart 1934, (Pas. 1934, I, 207), het Hof van Cassatie, zonder beslist stelling te nemen tegen het stelsel van 1931, nochtans zichtbaar neiging vertoont om tot de rechtspraak van 1930 terug te keeren;

Overwegende, dat door betichte in zijne besluiten, gewag gemaakt wordt van het feit, dat in het K. B. van 1 November 1924 staat vermeld, dat het verkeer door dit besluit geregeld wordt, « onverminderd de » politiereglementen uitgevaardigd krachtens de wet- » ten over de buurtspoorwegen, alsmede over de open- » bare en regelmatige diensten van autobussen of » krachtens vergunning of toelatingen betreffende de » spoorwegen die de openbare wege-nis in gebruik » nemen »; dat betichte echter, uit het feit, dat deze tekst niet meer voorkomt in het besluit van 1 Februari 1934, ten onrechte het gevolg trekt, dat het nieuwe artikel 26 van dit laatste besluit, de vroegere bepalingen betreffende de plichten der weggebruikers tegenover de rijtuigen van de maatschappij van buurtspoorwegen, en in het bijzonder, de bepalingen van het K. B. van 1913, impliciet zou hebben afgeschaft; dat immers, zoo gemelde tekst, die in het besluit van 1924 voorkomt, niet meer te vinden is in dat van 1925 noch in dat van 1934, daarentegen in deze twee besluiten uitdrukkelijk staat vermeld dat de reglementen niet toepasselijk zijn op de voertuigen op riggels die de openbare wege-nis gebruiken krachtens bijzondere toelating of vergunning;

Overwegende dat het K. B. van 24 Mei 1913 verre van afgeschaft te zijn, nog op 22 November 1932 herzien is geworden; dat, indien, met het oog op de grootere snelheid der voertuigen, het oude artikel 10 ingetrokken en vervangen werd door nieuwe voorschriften, zulks gebeurd is op uitdrukkelijke wijze en bij middel van een nieuw aanvullend besluit;

Overwegende, dat de twijfel aangaande het al-of niet van kracht blijven van artikel 21 lid 5 K. B. van 24 Mei 1913, grootendeels zijn oorsprong vindt in het

gebrek aan overeenstemming tusschen den tekst van K. B. 1913 en dien van artikel 10 K. B. 1925 betreffende hetzelfde onderwerp; dat zulks met reden betreurd is geworden; dat evenwel, in acht genomen de uitdrukkelijke verklaring bevat in de inleiding van het K. B. van 1925, alsmede in artikel 2, lid 4, K. B. van 1934, het niet als bewezen kan worden aanzien dat bewust artikel van het besluit van 1913 niet meer van kracht zou zijn;

Dat bijgevolg, de eisch van het O. M., zooals hij geformuleerd werd, ontvankelijk is.

B. Over den grond der zaak (zonder belang).

WERKRECHTERSRAAD TE BRUGGE

Kamer voor Werklieden. — 25 Mei 1936.

Voorzitter : M. Burghgraeve.

Rechtskundig bijzitter: Mr L. B. Van den Bussche.

Pl. : Mr Samyn (Brugge), Mr Houben (Antwerpen).

ARBEIDSOVEREENKOMST. — VERJARING. — VORDERING VAN LOON. — ZES MAANDEN. — GEEN EEDOPLEGGING.

De vordering van loon verschuldigd luidens een arbeidsovereenkomst is verjaard na zes maanden; De eed of er werkelijk betaald werd kan, in vorderingen die uit het arbeidscontract voortspruiten, niet opgedragen worden, zelfs niet in de gevallen waar deze verjaring, vóór de wet van 1900, door artikel 2271 en 2275 van het burgerlijk wetboek beheerscht werd. (1)

Evers t/ Verdyck.

Overwegende dat de vordering ertoe strekt verweerder te hooren verwijzen tot betaling van 1700 fr. wegens loon en 659 frank uit hoofde van niet verichte stortingen voor verzekering tegen ouderdom en vroegtijdigen dood;

Betreffende de stortingen voor ouderdomspensioenen... (zonder belang).

Betreffende de vordering van loon:

Overwegende dat de verweerder de verjaring der vordering opwerpt;

Dat het inderdaad onbetwistbaar is dat de gevorderde sommen sinds meer dan zes maanden zouden verschuldigd zijn;

Dat aanlegger echter daartegenover vraagt aan verweerder den eed op te leggen betreffende het punt te weten of hij de betaling dezer sommen gedaan heeft;

Dat de Raad dus allereerst dient te onderzoeken of deze vraag tot eedoplegging ontvankelijk is;

Overwegende dat artikel 2271 van het B. W., de verjaring voor de vordering van loon op zes maanden bepaalde; dat artikel 2275 er aan toevoegde dat hij, tegen wie deze verjaring ingeroepen werd, den eed mocht opdragen aan de andere partij nopens het punt te weten of de betwiste sommen betaald werden;

Dat artikel 6 van de wet van 1900 dan is komen bepalen dat « de rechtsovereenkomsten, voortspruitende uit de arbeidsovereenkomst, verjaren door verloop van zes maanden... » en dat deze bepaling niet vergezeld

gaat door een gelijklopende als artikel 2275 van het B. W.;

Dat op grond van die wetteksten drie stelsels in rechtspraak en rechtsleer ontstaan zijn: een eerste dat de eedoplegging uitsluit in alle vorderingen die uit de arbeidsovereenkomst voortspuiten, een tweede, dat de eedoplegging nog aanvaardt in het eene geval dat reeds door artikel 2271 voorzien was, namelijk de vordering van loon maar ze blijft uitsluiten in de andere gevallen waartoe de verjaring van zes maanden uitgebreid werd door de wet van 1900 en eindelijk een derde stelsel dat art. 6 der wet van 1900 beschouwt als een eenvoudige uitbreiding van artikel 2271 waarop artikel 2275 dan volledig zou toepasselijk blijven zoodat de eed telkens zou mogen opgelegd worden aan hem die zich op de verjaring inzake arbeidscontract beroept;

Overwegende dat het hier alleen gaat om loon, dat de heele vordering derhalve onder toepassing viel van de korte verjaring voorzien bij artikel 2271 van het B. W. en de Raad derhalve alleen dient te onderzoeken of artikel 6 van de wet van 1900 de eedoplegging uitsluit en, in bevestigend geval of het dit doet zelfs in de gevallen die voorzien waren bij artikel 2271 B. W.;

Overwegende dat het ons niet voor twijfel vatbaar schijnt dat artikel 6 der wet van 1900 wel degelijk alle eedoplegging uitsluit;

Dat inderdaad bewust artikel 6 in de wet ingeschakeld werd door de centrale afdeling van de Kamer der Volksvertegenwoordigers en het verslag van deze afdeling uitdrukkelijk voorzag dat indien de zoogenaamde « eed van geloofbaarheid » voorzien bij artikel 2275 B. W. diende ingevoerd te worden, naar het oordeel van de Tweede Kamer, deze dit bij wege van amendement zou te doen hebben (Parl. Besch. K. v. Volksvertegenwoordigers, Zitt. 1897-1898 Nr 76 blz. 206);

Dat, bij de verdere behandeling van het wetsvoorstel verschillende volksvertegenwoordigers deze verjaring opnieuw bespraken, zelfs met name art. 2271 vernoemden maar dat niet één nog een oogenblik aan het bestaan van artikel 2275 B. W. schijnt gedacht te hebben en dat, in ieder geval, geen enkele het nuttig achtte het amendement neer te leggen waarop de aandacht gevestigd was door het verslag der middenafdeling; (zie Parl. Verh. K. v. V. 1898-1899, blz. 917 en volgende);

Dat, weliswaar, het voorstel in den Senaat werd ingeleid met een verslag van de commissie van nijverheid en arbeid waarin gezegd werd: « Il semble utile d'étendre à toutes les actions nées du contrat de travail la courte prescription établie par l'article 2271 du C. Civ... » (zie Par. Verh. Senaat, 1899-1900, Nr 19 blz. 16);

Dat deze tekst echter in gezegd verslag de eenige is over de heele kwestie der verjaring en veeler schijnt aan te duiden dat de verslaggever het bestaan van artikel 2275 B. W. vergeten was dan wel dat hij dit artikel mede in zijn « uitbreiding » van het verjaringsbeginsel wenschte te betrekken;

Dat aldus de eenige tekst die bewust met het oog op onze betwisting geschreven schijnt, wel degelijk de bovenvermelde tekst uit het verslag der middenafdeling is en deze, ofschoon van geen formeele tegenstand getuigende, toch duidelijk laat merken dat de commissieleden, het vooralsnog niet geraden

achtten het in artikel 2275 bepaalde ook op hun artikel toe te passen;

Overwegende dat, eindelijk, de tekst van artikel 6 zoo algemeen en gebiedend gesteld is « De rechtsvorderingen... verjaren door verloop van zes maanden... », dat het, zooals Meester Namèche betoogde, heelemaal geen kwaadsprekerij is tegenover de Hoogedelgestrengste Heeren, te meenen, dat zij in die bepaling niets anders hebben kunnen zien dan een absolute regel naar dewelke iedere vordering, door zes maanden onbetuigd blijven, reddeloos verloren zou gegaan zijn (Journal des Juges de Paix 1926, blz. 87);

Overwegende dat het ook niet aan te nemen is dat de wetgever de eedoplegging zou behouden hebben in de gevallen die vóór 1900 reeds door het burgerlijk wetboek met een verjaring van zes maanden bedacht waren zooals Prof. Velge het meent te kunnen aannemen (Droit Industriel t. I Nr 196);

Dat inderdaad de tekst van artikel 6 duidelijk alle vorderingen « voortspuitende uit de arbeidsovereenkomst bedoelt en geen uitzondering maakt »;

Dat de voorbereidende werkzaamheden deze uitsluiting ook niet wettigen, wel integendeel;

Dat het uit heel deze werkzaamheden blijkt dat de wetgever van 1900 in zijn wet, het contract dat hij behandelde, volledig wilde behandelen zoodat zijn regeling een afgerond geheel zou uitmaken en geen aanvulling in afzonderlijke artikelen van het burgerlijk wetboek zou noodig hebben;

Dat dit nog eens uitdrukkelijk de opvatting van de Kamer bleek te zijn, bij de bespreking van het huidig artikel 5 dat gelijklopend was met artikel 1780 van het B. W.;

Dat dit artikel door de middenafdeling geschrapt was op grond van de overweging dat « de algemeene beginselen van burgerlijk recht hun aangewezen plaats hebben in het burgerlijk wetboek en niet in de bijzondere wetten ». (Verslag Hoyois);

Dat deze meening door de Kamer niet gevolgd werd en artikel 5, bij wege van amendement, terug in de wet ingeschreven werd na de opmerkingen van volksvertegenwoordiger Woeste: « Wij maken een wet betreffende de arbeidsovereenkomst tusschen patroons en werklieden en het is natuurlijk dat deze wet al de beginselen vastlegt inzake arbeidsovereenkomst. Het arbeidscontract dat wij regelen bij de wet is inderdaad bestemd o. m. waar het om de betrekkingen tusschen patroon en werkmán gaat de artikelen van het burgerlijk wetboek betreffende deze stof te vervangen en te vervolledigen » (Parl. Verhandel., K. v. Volksv. 1898-1899, blz. 918, zitting van den 17n Maart 1899);

Dat in deze zelfde zitting, onmiddellijk na de opmerkingen van den heer Woeste waarbij de verslaggever Hoyois en Minister Cooreman zich neergelegd hadden, ook het huidig artikel 6 gestemd werd en alles dus aanduidt dat het in denzelfden geest dient begrepen te worden;

Overwegende dat het dus duidelijk is dat artikel 2271 en 2275 in het Burgerlijk Wetboek slechts behouden werden, met het oog op de dienstverhuringen die geen eigenlijke arbeidsovereenkomsten voor werklieden waren;

Dat dus ook alle vorderingen die voortspuiten uit de arbeidsovereenkomst voor werklieden verjaren na zes maanden zonder dat onder eed zou kunnen gevraagd worden of wel werkelijk betaald werd;

Dat de huidige vordering dus ook verjaard is, ook wat het loon betreft;

Om deze redenen:

De Werkrechtersraad, Kamer voor Werklieden, na vruchteloos gepoogd te hebben de partijen te verzoenen, na erover beraadslaagd te hebben,

Wijzende in eersten aanleg,

Verklaart dat de vordering verjaard is;

Zegt voor recht dat de eedoplegging niet ontvankelijk is;

Wijst aanlegster af van haren eisch en verwijst haar tot de kosten van het geding.

(1) NOTA. — Zie: Werkrechtersraad Brussel, 3e Kamer (Werkl.), 10 Juli 1935, «Journal des Tribunaux», Nr 3425. Werkrechtersraad van Beroep, Antwerpen (Bedienden), 17 September 1934, Tijdschrift v. d. Werkr., 1935, 41. *Contra*: Werkrechtersr. Antwerpen (Bedienden), 17 April 1931, Tijdschrift van de Werkrechtersraden 1933, 144.

WERKRECHTERSRAAD TE ANTWERPEN

Kamer voor bedienden. — 13 Mei 1936.

Voorzitter: M. Dieltjens.

Bijzitter: Mr Vlietinck.

Pleiters: Mrs Brusselleers en De Schrijver.

DESKUNDIGE GELAST MET HET NAZICHT EN DE CENTRALISATIE DER BOEKHOUDING. — TEVENS LIKWIDEERDER EN HOOGLEERAAR. — GEMIS AAN BAND VAN ONDERGESCHIKTHEID. — ONBEVOEGDHEID.

Gebrek aan band van ondergeschiktheid tusschen partijen sluit het bestaan uit van een dienstcontract. — De Werkrechtersraad is dus onbevoegd om een geschil te berechten tusschen een handelaar en een onafhankelijk werkenden deskundige.

A. De G. t/ Edm. D.

Gezien de inleidende dagvaarding van deurwaarder John Courboin in dato van 24 April 1936, strekkende tot betaling eener som van 10.500 frank, ten titel van schadevergoeding voor willekeurige verbreking van het dienstcontract, samen met de gerechtelijke intresen en de kosten des gedings;

Gehoord de partijen in hunne middelen en besluiten;

Aangezien de poging tot verzoening ter zitting aangewend vruchteloos is gebleven;

Aangezien de bevoegdheid betwist van den Werkrechtersraad wegens gebrek aan dienstcontract tusschen partijen en dit om rede der afwezigheid van een band van ondergeschiktheid;

Aangezien in feite aanlegger gelast met het inschrijven in dag- en grootboek, met het nazicht en het opmaken van staten, balansen, winst en verliezen-rekening, op zeker oogenblik volgens de methode van heer Coymans die blijkt eenigen tijd de leiding der boekhouding in handen te hebben gehad;

Aangezien hij tevens gelast was met de centralisatie van het werk geleverd door de drie of vier rekenplichtigen die de hulpboeken in hunne bevoegdheid hadden;

Aangezien eindelijk aanlegger door zijn schrijven van 22 Mei 1922, om zijne aanspraak op eene belang-

rijke vergoeding te rechtvaardigen, de omstandigheid inriep dat hij ook alle verhandelingen op zich nam met de ontvangers en toezichters van den fiskus, hetgeen verweerder volmondig bevestigt;

Aangezien in deze voorwaarden de omstandigheid dat aanlegger, zooals reeds gezegd, de inschrijvingen in dag- en grootboeken verrichtte enkel van bijkomstig belang is;

Aangezien in rechte om te weten of een band van ondergeschiktheid bestond tusschen partijen men rekening dient te houden met de werkelijke rol van een deskundige-rekenplichtige die als specialist op technisch gebied, van den werkgever geen onderrichtingen noch bevelen te ontvangen heeft maar veeleer zelf desnoods raadgevingen, wenken en bevelen mag geven, wat eene zekere maat van gezag en onafhankelijkheid vergt; men begrijpt niet hoe het hoofd der onderneming de wenken en raadgevingen van een vakman zou tegenspreken of verwerpen;

Aangezien verweerder doet opmerken dat aanlegger licentiaat in handelswetenschappen, tevens het ambt bekleedt van leeraar aan het Hooger Handelsgesticht van Antwerpen, en ook als deskundige-rekenplichtige of als likwideerder bij andere firmas werkzaam is;

Aangezien dus de rol van ondergeschikte moeilijk te vereenigen is met de waardigheid van een persoon die als leeraar aan gemeld Onderwijsgesticht gelijkgesteld wordt met een leeraar ter Hoogeschool en nog minder te vereenigen is met deze van een deskundige-rekenplichtige, waarop aanlegger zinspeelt in zijn brief van 12 Februari 1936;

Aangezien de opwerping gemaakt door aanlegger, dat hoogleeraren optreden als ingenieurs of bestuurders van ondernemingen, geen steek houdt, daar de organieke wet van 1926 zooals die van 1910, zulke personen buiten den rang sluit van bedienden, uit hoofde van de zekere onafhankelijkheid waarin zij geplaatst zijn, en deze uitsluiting van toepassing is zelfs wanneer de wedde de som van 24.000 frank niet bereikt (art. 4 in fine);

Aangezien aanlegger wel is waar niet te huis maar op het bureel van verweerder zijnen arbeid verrichtte, en zelfs de verplichting had minstens vier dagen per week aldaar te komen werken, doch dat zulks het geval niet is met eenen gewonen klerk, wien geen minimum van aanwezigheidsdagen of -uren volgens keus volgt;

Aangezien deze andere omstandigheid dat aanlegger eene vaste wedde ontving van welke de afhoudingen werden afgetrokken voor pensioen evenmin beslissend zijn om de hoedanigheid van bediende of handarbeider aan eenen zoogezegden werknemer toe te kennen, als de afwezigheid dezer dubbele omstandigheid om zulke hoedanigheid te betwisten, de oplossing der vraag van den werkelijken aard van den geleverden arbeid en van de werkelijke betrekkingen tusschen partijen ahangende;

Aangezien uit dit alles blijkt dat aanlegger het bewijs van het bestaan van een band van ondergeschiktheid en dus van een dienstcontract tusschen hemzelven en verweerder niet bewezen heeft;

Om deze redenen:

De Werkrechtersraad, alle andere of tegenstrijdige besluiten verwerpende, verklaart zich onbevoegd en den eisch onontvankelijk, wijst aanlegger af en veroordeelt hem tot de kosten van het geding.

Congres van het Verbond der Belgische Advocaten

In ons nummer van 21 Juni l.l. heeft Mr Verougstraete gewezen op den nieuwen geest welke zich deed gelden in het Verbond der Belgische Advocaten en de mededeeling van de projekten, welke door het bestuur van het Verbond waren uitgewerkt geworden, was stellig van aard om aan onze Vlaamsche confraters heel wat belangstelling in te boezemen. Enkelen zijn dan ook naar Leuven gegaan om het congres bij te wonen. Zij waren stellig nog niet talrijk; bij zooveel heerschte nog scepticisme en de houding van het Verbond der Belgische Advocaten in den strijd om de vervlaamsching van het gerecht is nog bij zeer veel confraters uit het Vlaamsche land niet vergeten. Degenen echter, die wel te Leuven aanwezig geweest zijn, kunnen getuigen dat er thans inderdaad een nieuwe geest het Verbond schijnt te bezielen en dat de toezeggingen, welke door het bestuur gedaan werden, geenszins fantasie waren, doch zeer ernstige werkelijkheid.

Op een eerste gezamenlijke zitting bracht de algemeene secretaris, Mr Struye, een uitstekend verslag uit in de beide talen, op dusdanige wijze dat de Vlaamsche aangelegenheden in het Nederlandsch en de Waalsche in het Fransch werden behandeld.

Naast de rouwhulde, die gebracht werd aan de nagedachtenis van Mr Jules Destrée werd in piëteitvolle termen Mr Hector Le Bon herdacht en deze diepgevoelde hulde aan den zoo betreunden ouden Vlaamschen strijder ontroerde de aanwezige Vlaamsche confraters ten zeerste.

Onmiddellijk na het verslag werd de vergadering gesplitst in twee secties, die beide in afzonderlijke vergadering dezelfde onderwerpen behandelden.

De Vlaamsche sectie, voorgezeten door Mr Tielemans, heeft uitstekend werk verricht. De Vlamingen voelden er zich heelemaal thuis; de atmosfeer was er volledig naar hun wensch.

Nadien werd op de gezamenlijke vergadering verslag uitgebracht, zoowel in het Nederlandsch als in het Fransch, over de besluiten tot dewelke de beide afdeelingen gekomen waren, waarna tot de stemming der beslissingen werd overgegaan.

Er was een zeer groote meerderheid die zich uitsprak in het voordeel van het systeem der splitting in een Franschspreekende en Vlaamschspreekende afdeeling. Het dient echter opgemerkt te worden dat deze stemming nog maar een voorwaardelijke betekenis heeft. Volgens de statuten van het Verbond der Belgische Advocaten dient er een tweede algemeene vergadering gehouden te worden, waarop

definitief de wijziging van deze statuten zal kunnen beslist worden.

Elke Vlaming, die het congres te Leuven heeft bijgewoond, zal in geweten moeten verklaren dat de werkwijze van dit congres uitstekend geweest is en dat er alle Vlaamsche belangen volledig gewaarborgd zijn gebleven. Wanneer dit stelsel definitief wordt, kunnen alle Vlaamsche advocaten, welke ook hun persoonlijke meening weze betreffende de talenverhoudingen in ons land, gerust tot de federatie toetreden. Zij zullen er hun beroepsbelangen kunnen verdedigen in een zuiver Vlaamsche atmosfeer, terwijl de grootere macht, die zal kunnen ontwikkeld worden door een sterk verbond van al de advocaten van het land, — die toch allen dezelfde beroepsbelangen hebben, — voor de advocatuur van groote betekenis zal kunnen zijn.

Het komt er echter op aan in de volgende algemeene vergadering dit uitstekend systeem definitief te zien bekrachtigen en het is daarom ook van belang dat de Vlaamsche confraters zich in zoo groot mogelijk getal zouden aansluiten bij het Verbond, ten einde de wijziging aan de statuten en de splitting in een Vlaamsche en Fransche afdeeling met een groote meerderheid te zien aannemen.

Inderdaad de verwezenlijking van dit systeem is zonder twijfel een Vlaamsch belang. Het kan toch de Vlamingen niet onverschillig zijn vast te stellen dat het Verbond der Belgische Advocaten, dat tot nog toe ongelukkiglijk een burcht geweest is van verfranschingsgeest, tot beter besef komt en, — al is het dan ook onder den drang van de omstandigheden, — een systeem inhuldigt van volstrekte onafhankelijkheid der beide Vlaamsche en Fransche afdeelingen, die elk autonoom in een sfeer van volstrekte eentaligheid vergaderen en discussieeren, terwijl ze toch beiden verbonden blijven door den band van hetzelfde beroepsbelang.

Het congres te Leuven was een aanwijzing en toonde welke uitstekende vruchten dit systeem kan afwerpen. Mogen wij ons niet afvragen of dit toekomstig stelsel in het Verbond der Belgische Advocaten geen uitstekend model zou kunnen zijn voor de algemeene administratieve organisatie van ons land?

* * *

Hierachter volgt het uitvoerig verslag over het congres.

Verslag over de Algemeene Vergadering van het Verbond der Belgische Advokaten te Leuven op Zaterdag 4 Juli 1936

De vergadering werd in het gerechtsgebouw te Leuven om 10.15 u. geopend met een welkomrede eerst in het Nederlandsch daarna in het Fransch door *Mr A. Tant*, stafhouder der balie van Leuven.

Mr Ch. Gheude, algemeen voorzitter van het Verbond, spreekt zijn dank uit voor den stafhouder en de Leuvensche balie.

Mr P. Struye geeft lezing van het verslag gedeeltelijk in het Fransch en gedeeltelijk in het Nederlandsch over het afgelopen dienstjaar. Hij herinnert aan den zwaren rouw die het Belgisch Vorstenhuis trof en waarin de balie ook deel nam. Verder bracht hij verslag uit over het congres van het internationaal verbond der advocaten dat te Brussel op 5-7 Juli 1935 werd gehouden en bracht hij in treffende woorden een rouwhulde aan de in 1935 overleden leden van het Verbond: *Mr J. Destrée*, *Mr Van den Bossche* en *Mr H. Lebon*.

Het verslag van *Mr Struye* was een mooi litterair stuk.

Mr Wijnen spreekt over de werking van het Verbond en over de splitsing in twee afdelingen voor de behandeling der onderwerpen. Hij hoopt dat alle Confraters zowel Vlamingen als Walen geen reden zullen hebben om niet toe te treden.

Mr Fuchs leest zijn verslag over den financieelen toestand van het verbond die goed blijkt zonder meer.

Mr Gheude verklaart dat hij als voorzitter overeenkomstig de standregelen moet aftreden; *Mr Tielemans* (Leuven), vraagt het woord en stelt voor *Mr Henri Jaspar*, gewezen eerste minister bij toejuichingen tot algemeen voorzitter te kiezen; de vergadering gaat hierop eensgezind in; *Mr Gheude* verzoekt *Mr Jaspar* het voorzitterschap te aanvaarden en verleent hem het woord.

Uit de korte dankrede van *Mr Jaspar* halen we de woorden aan die niet nalieten indruk te maken op de vergadering: « Ik verlaat de politiek zonder spijt en kom terug tot de balie tot dewelke ik me steeds aangetrokken voelde en die men beter misschien niet zou verlaten. Wie in de politiek staat kent er al de verlokkingen der finances; wie Minister geweest is heeft wel meer andere kansen om gemakkelijker en meer te verdienen dan een advocaat; ik heb mijn beroep lief, je reviens des barbares dans la civilisation ». Dit zijn misschien wel niet letterlijk de woorden van den nieuwen voorzitter doch ze zijn bij benadering juist.

De heer *Gheude* geeft lezing van tal van ingekomen verontschuldigen en o. m. van een schrijven van *Mr Poplimont* uit Antwerpen, die een protest uit tegen de volledige splitsing van Vlaamsche en Fransche afdeling van het Verbond die hij al volledig verwezenlijkt dacht omdat er in twee werkafdelingen zou vergaderd worden.

Onmiddellijk beginnen de twee afdelingsvergaderingen.

De opkomst leek bij de opening eerder matig, naarmate de tijd vorderde kwamen echter tal van advocaten aan zoodat de zaal der rechtbank ten slotte zeer dicht bezet was.

VLAAMSCHE AFDEELING

Deze afdeling vergaderde onder voorzitterschap van *Mr L. Tielemans*, ondervoorzitter van het Verbond, bijgestaan door *Mr Broeckaert*; *Mr Edg. Van Dessel* (Leuven), fungeerde als secretaris.

Het eerste punt dat behandeld wordt is de oprichting van de « Pensioen- en Lijfrentekassen voor advocaten ».

Het onderwerp wordt ingeleid door *Mr Edg. Van Dessel*.

De advocaten denken te weinig aan hun ouden dag; wanneer ze zaken pleiten waarin er spraak is van groote pensioenen voor ambtenaars of bedienden dan vragen ze zich soms wel eens af, wat er van hen in hun ouden dag zal geworden. Vroeger waren er heel wat gefortuneerde advocaten: ze waren welhebbend van huize uit of waren in de gelegenheid veel meer te verdienen dan nu. De naoorlogsche jaren hebben hierin grondige veranderingen gebracht en met recht kan men zich de vraag stellen of de stichting van een pensioenkas geen noodzakelijkheid geworden is. De kleine balies kennen in het algemeen de zeer pijnlijke gevallen niet die zich in de grootere balies voordoen. Oude advocaten verkeerden soms in een treurigen toestand als gevolg van de crisis en den ouderdom. Hulp dient dan geboden door de balie. Ware het niet beter voorgoed aan alle advocaten een zekerheid te geven op een pensioen? In andere landen heeft men pensioenkas gesticht en men heeft er zich goed mede bevonden. De algemeene raad van het Verbond heeft de stichting ter studie genomen en kwam tot het besluit ze aan de algemeene vergadering te onderwerpen. Men beoogt het stichten van een Nationale Pensioenkas met rechtspersoonlijkheid doch men houdt er aan noch aan den Staat noch aan den belastingbetaler geldelijken steun of tegemoetkoming te vragen.

Een K. B. van 30 Maart 1927 (Staatsblad 2 April 1927) voorzag in ons land het heffen van een « pleidooirecht »; de balie achtte dit middel ongeschikt omdat hierdoor onrechtstreeks den belastingbetaler werd getroffen en dat de heffing door den advocaat zelf te doen minder gelukkig scheen. Dit K. B. werd dan ook spoedig ingetrokken.

Er bestaan andere mogelijkheden om de kas te voeden: namelijk de jaarlijksche bijdragen der advocaten, het betalen van bijdragen door de balies zelf, de betaling van boeten, schenkingen aan de kas, enz. Al deze middelen leken niet geschikt of onvoldoende en ten slotte was men de meening toegedaan dat het stelsel welk in Roemenië goede uitslagen bracht misschien in ons land ook wel zou kunnen ingevoerd worden, namelijk: « de pleidooizegel ».

Waarin bestaat het? Elke advocaat is verplicht al eer te kunnen pleiten in een zaak, door den Voorzitter van de rechtbank voor dewelke hij optreedt een zegel te doen afstempelen welke op een formulier wordt geplakt; b.v. een zegel van 2 fr. voor een politiezaak; van 3 fr. voor een Vredegerechtszaak en voor den Werkrechtersraad; van 5 fr. voor de Rechtbank van

eersten aanleg, de Rechtbank van Koophandel, de Boetstraffelijke Rechtbank, enz.; van 8 fr. voor de Scheidsrechters, Strafzaken voor het Hof en het Krijgshof; enz. (zie het ontwerp van inrichting blz. 12, in « Omnia Fraterne », het tijdschrift van het Verbond).

De zegels worden verkocht door de postkantoren en de opbrengst wordt door den Staat na afhouding van drukkosten en verkoopskosten in de pensioenkas gestort.

Men heeft voorzien dat het pensioen ten minste 6000 fr. zou kunnen bedragen voor den advocaat die 65 jaar oud is; een kapitaal van 1.300.000 fr. zou dienen gevormd te worden met de opbrengst der pleidooizegels en de uitbetaling van pensioenen zou dan na verloop van vijf jaar kunnen beginnen. De advocaat die na 65 jaar nog het beroep van advocaat of een ander uitoefent zou van het pensioen niet kunnen genieten. De Weduwe en de minderjarige kinderen van den gepensioneerden advocaat zouden ook van het pensioen kunnen genieten.

Om recht te hebben op het pensioen zal de advocaat moeten bewijzen dat hij het beroep van advocaat werkelijk en gedurende zekeren tijd heeft uitgeoefend.

Een drukke bespreking volgde op deze uiteenzetting.

Mr Victor vroeg of er geen gevaar bestond dat de Staat zich zou mengen in de zaken der advocaten en de fiscus inlichtingen zou putten uit het gebruik der zegels.

Mr Van Dessel acht dit niet mogelijk daar de verkoop der zegels geschiedt zonder opname van den naam van de koopers en de zegels ter zitting worden afgestempeld door den voorzitter en teruggegeven aan den pleiter zonder eenige inmenging van den Staat of den fiscus.

Mr I. De Vis denkt dat het moeilijk zal zijn vast te stellen welke advocaten werkelijk het beroep gedurende een zekeren tijd hebben uitgeoefend.

Mr L. Tielemans zegt dat de tuchtraden dit voor elk geval zullen moeten doen.

Mr I. De Vis meent dat het niet van de welwillendheid van den tuchtraad mag afhangen of een pensioen wordt toegestaan of niet; het is immers een recht en geen gunst of facultatieve toekenning; het zal niet gemakkelijk zijn voor den tuchtraad te bepalen wie er mag van genieten omdat hij het beroep op voldoende wijze heeft uitgeoefend.

Mr Broeckaert (Dendermonde), oppert dat er veel advocaten zijn die in hun kabinet belangrijke en loonnende zaken afhandelen zonder te pleiten zoodat deze desgevallend van het pensioen zouden kunnen genieten en nochtans niet veel tot de voeding der kas zouden bijgedragen hebben.

Mr Diercxsens (Ant.) antwoordt aan *Mr De Vis* dat art. XII van het ontwerp de inrichting van een bestendige commissie voorziet die zal kunnen beslissen of een advocaat de voorwaarden vervult om op een pensioen aanspraak te kunnen maken.

Mr Michiels (Aalst) denkt dat niet veel advocaten op 65-jarigen ouderdom van het pleiten zullen afzien en men beter 70 jaar zou nemen.

Mr L. Tielemans (Leuven) zegt dat door de pensioenleeftijd op 70 jaar te brengen met hetzelfde resultaat bekomt als op 65 jaar, daar deze die meer kan verdienen op 65 jaar of op 70 jaar dan 6000 fr.

geen pensioen zal vragen daar de oppensioenstelling niet verplichtend is.

Mr J. Huyberechts (Leuven) acht het bedrag van het pensioen te laag voor een advocaat om behoorlijk naar zijn stand te leven, het is maar een aalmoes.

Mr Broeckaert is dezelfde meening toegedaan.

Gansch de vergadering schijnt deze meening te deelen en acht een verhooging, b.v. op 12.000 frank, wenschelijk.

Mr De Vis vraagt dat dit aan de alg. verg. zou voorgelegd worden.

Mr Willems (Hasselt) uit de meening dat 6000 fr. niet in verhouding is met de lasten van de advocaten die de zegels zullen plakken. Er is iets immoreels in de verhouding.

Mr Tielemans verdedigt de solidariteit die hier moet in acht genomen worden.

Mr De Vis vraagt of het niet mogelijk zou zijn een zeker tenthonderd af te houden van de inkomsten van al de advocaten zooals het in Oostenrijk gedaan wordt om de pensioenkas te stijven.

Mr Edg. Van Dessel antwoordt op de verschillende opmerkingen: We kunnen aan de alg. vergadering den wensch voorleggen dat het pensioen op 12.000 fr. zou gebracht worden en wat de vaststelling betreft of iemand het beroep van advocaat werkelijk heeft uitgeoefend zou er kunnen rekening gehouden worden van het aantal gebruikte zegels door den adv. aanvrager van het pensioen. Het is zeker dat sommige advocaten zonder te pleiten belangrijke zaken afhandelen; men zou dus een minimum bedrag van geplakte zegels kunnen bepalen die de aanvrager zou moeten geplakt hebben; dit zou b.v. jaarlijks of na een zeker aantal jaren of bij de pensioenaanvraag door den tuchtraad onderzocht worden. De advocaat bewaart immers de afgestempelde zegels. De vergadering stemt hiermede in en de Voorzitter besluit deze twee punten; verhooging van het bedrag en bewijslevering door voorlegging van gebruikte zegels aan de alg. verg. voor te leggen.

* * *

Mr. J. Custers (Brussel) treedt als verslaggever op over het onderwerp: « De instelling van tuchtraden van beroep ».

In het n° 15, bl. 17, Juni '36, van het tijdschrift van het Verbond verscheen een ontwerp dat de instelling beoogt van Tuchtraden van beroep; deze zouden hebben te kennen over de beslissingen van de tuchtraden met uitschakeling van de bevoegdheid van de Hoven van Beroep, die tot dusverre alleen deze functie waargenomen hebben. De gedachte is niet nieuw. Reeds in 1894 werd er door de balie van Brussel op initiatief van haar stafhouder *Mr Al. Braun* een « Commissie voor Beroepshervormingen » ingericht. Een ontwerp van K. B. werd door deze Commissie opgesteld in vervanging van het decreet van 1810. Later werd de kwestie in 1900 door dezelfde Commissie onderzocht die een nieuw verslag uitbracht; in 1929 werd de zaak opnieuw op de dagorde gebracht door *Mr Gheude* en op zijn initiatief werd ze op het Congres der internationale Unie der Advocaten te Doebrovnik ter studie genomen.

Het jongste initiatief werd genomen door *Mr Th. Braun* die stappen aanwendde bij Min. Soudan om de wettelijke instelling te verkrijgen ter gelegenheid

van de hervormingen in het Procesrecht steunend op de aan de regeering verleende volmacht.

Op 30 November 1935 hechtte de Alg. Raad van het Verbond zijn goedkeuring aan het voorstel en op 25 Januari 1936 trad de Raad het ontwerp bij dat de tuchtraad der Balie van Brussel had opgemaakt en waarmede ook de balie van Luik zich akkoord verklaarde.

Men vertrekt van het beginsel: « *De tucht in de balie aan de balie* », hierop is het huidig ontwerp gebouwd.

In groote trekken komt het ontwerp hierop neer: De tuchtraad van beroep is een rechtscollege, samengesteld uit twee advocaten en een hooger magistraat als voorzitter. Elke balie wijst jaarlijks de advocaten aan die in aanmerking komen om in den tuchtraad voor beroep te zetelen.

Een der adv. moet gewezen lid zijn van den tuchtraad der balie waartoe gedaagde behoort.

De ander moet deel hebben gemaakt van den tuchtraad der balie bij het hof van beroep; dit met het oog op de eenheid der rechtspraak en gelijkvormigheid in de beslissingen der tuchtraden van het rechtsgebied.

Het onderzoek en de debatten hebben plaats met gesloten deuren; het arrest wordt in openbare terechtzitting gewezen.

Een korte bespreking ontspint zich na deze uiteenzetting.

Mr J. Huyberechts vraagt of men onderzocht heeft welk de toestand zal zijn der advocaten van de arrondissementen waar de rechtbank als tuchtraad optreedt.

Mr L. Tielemans meent dat men de twee zaken niet mag vermengen doch dat het van belang ware dit te onderzoeken maar niet te dezer gelegenheid.

Mr J. Custers is van oordeel dat de twee in den geest der advocaten wel een geheel vormen doch dat hij het wegliet omdat het ontwerp slechts de tuchtraden van beroep aanraakt. In het vorig verslag van *Mr Sasserath* werd voorgesteld deze advocaten te onderwerpen aan den tuchtraad der naast bijgelegen balie.

Mr Edm. Van Dieren stelt voor dat de openbaarheid der debatten zou toegestaan worden op verzoek van belanghebbende; we hoeven ons maar te herinneren welk belang sommige Vlaamsche advocaten kort na den oorlog zouden gehad hebben bij een openbare behandeling hunner zaak.

De vergadering stemt hiermede in.

Mr Victor (Antw.) trekt er de aandacht op dat hetzelfde principie van de aanvraag der openbaarheid trouwens ook gehuldigd wordt in de wet van April 1930 op de bescherming der maatschappij.

Mr I. De Vis (Brussel) heeft bezwaar tegen de verplichting van den gedaagde de openbaarheid te moeten vragen; het ware beter hem te verplichten een keuze te doen.

Mr Victor ziet er een gevaar in den advocaat te verplichten van in dat geval de gesloten deuren te vragen omdat men juist dan een en ander ongunstigs zou veronderstellen.

Mr A. Tant (Leuven) vraagt wat er zou geschieden als meer dan een gedaagde verschijnt en de eene de openbaarheid vraagt en de andere niet.

Mr Victor acht deze gevallen uitgesloten daar de gedaagde steeds alleen verschijnt.

Mr Tielemans stelt voor volgende wensch aan de alg. verg. voor te leggen die door de vergadering wordt bijgetreden:

« Art. 4 zal als volgt worden aangevuld:

Voor de tuchtraden van beroep hebben het onderzoek en de debatten plaats met gesloten deuren, tenzij de gedagvaarde de openbaarheid ervan vraagt. Het arrest wordt in openbare terechtzitting gewezen. »

* * *

Als derde verslaggever komt *Mr I. De Vis* aan het woord « Over de tuchtmacht der magistraten ter zitting. »

Het geval van *Mr Desbons* in de Assisenzaak voor het Hof te Aix-en-Provence heeft de aandacht in hooge mate getrokken op de groote macht van den magistraat inzake beteugeling van zittingsdelikten. Het lijkt mogelijk onder de huidige wetgeving een advocaat te schrappen en hem dus van zijn broodwinning te berooven zonder dat hem eenig verhaal tegen de beslissing van den magistraat die den maatregel treft, overblijft. De verslaggever verstrekt uitvoerige gegevens over al de mogelijke strafmaatregelen die een rechter met het oog op zittingsdelikten kan treffen en over al de tuchtmaatregelen die aan de advocaten kunnen opgelegd worden.

Mr Demay, stafhouder der balie van Bergen, heeft een uitvoerig verslag opgemaakt waarvan de spreker de besluiten tot de zijne maakt: Alleen de raad der orde zal het recht hebben in eersten graad aan de leden der balie tuchtstraffen toe te passen uit hoofde van inbreuken of tekortkomingen gepleegd of ontdekt ter zittingen der rechtbanken en hoven in de uitoefening van hun beroep.

De rechters zullen onmiddellijk ter zitting hun vaststellingen in een proces-verbaal neerleggen en dit in uitgifte aan den stafhouder overmaken die de zaak onverwijld bij den raad der orde zal aanhangig maken.

Elke beslissing die de strafwet zal toegepast hebben op een pleitend advocaat uit hoofde van een misdrijf ter zitting gepleegd zal vatbaar zijn voor beroep; de arresten zullen vatbaar zijn voor verbreking.

Mr Edm. Van Dieren verklaart een spitsvondige vraag te zullen stellen wel wetende dat ze buiten het raam der bespreking valt: « Wanneer een voorzitter van een rechtbank uit hoofde van een misdrijf ter zitting gepleegd aan een advocaat een straf wil opleggen en deze zich terugtrekt wordt de beslissing dan als bij verstek genomen aanzien en kan de advocaat hiertegen verzet maken? »

Mr I. De Vis acht het verzet niet mogelijk en denkt dat het juist gewenscht is ook o.m. om die reden deze die den maatregel treffen den tijd te laten tot bedaren te komen en te beletten in een vlaag van opwindig overdreven straffen toe te passen. Het uitspreken stante pede moet worden vermeden want het betreuwenswaardige is juist dat een magistraat dan verplicht is ingevolge zijn tuchtmacht onmiddellijk den strafmaatregel te treffen en hij de in behandeling zijnde zaak moet schorsen. Hij mag niet uitstellen of de te treffen beslissing in beraad houden omdat hij dan geen strafmaatregel meer mag nemen.

De vergadering is het volkomen eens met de besluiten van het verslag.

* * *

De vierde verslaggever is *Mr Verougstraete* (Brussel) die handelt over het Ontwerp tot wijziging der standregelen van het Verbond der advocaten.

De regeling der taalkwestie is een levenskwestie voor het Verbond; wil men de Vl. adv. tot lidmaatschap bewegen of ze als leden behouden dan dient een nieuwe regeling getroffen.

Voor de Vlaamschspreekende advocaten was er tot-nogtoe geen of weinig plaats in het Verbond. Een wijziging der standregelen werd door den alg. raad overwogen met toepassing van volgend principieel: een Vlaamsche en een Fransche afdeeling in het verbond met eenheid van bestuur. De adv. zullen van rechtswege aangesloten zijn bij de afdeeling van dezelfde taal als het landsgedeelte tot hetwelk ze behooren. De adv. van de Brusselsche balie zullen de keuze hebben tusschen de twee. Wanneer het er gaat over de aktiviteit der advocaten tegenover het publiek hunner landstreek dienen ze ingevolge de wet de taal dier landstreek te gebruiken. Er kan geen spraak zijn van een splitsing of tegenstelling tusschen de officieele of openbare uitoefening van hun beroep en het innerlijk gedeelte of de verdediging en behandeling hunner persoonlijke beroepsbelangen. Deze tegenstelling zou krenkend zijn voor het publiek. Om de oplossing gemakkelijker ingang te doen vinden kan er bij wijze van transactie worden voorgesteld dat deze die op dit oogenblik lid zijn van het verbond nog de keuze zouden hebben tusschen de twee afdeelingen terwijl al de nieuwe aangeslotenen automatisch bij de afdeeling hunner taalstreek zouden ingedeeld worden. Spreker acht deze toegeving wenschelijk om een vergelijk te kunnen treffen.

De voorzitter van het verbond zou om de beurt door de Vl. en Fr. afdeelingen worden benoemd; hetzelfde zou gelden voor den secretaris.

De alg. raad bestaande uit zestig afgevaardigden, zou voor de helft door deze afdeeling worden aangevuld.

Mr Ern. Van de Weijer meent dat men bij de indeeling der leden min of meer rekening houdt met de wet op de taalregeling in gerechtszaken wat volgens hem een slechte basis is.

Mr Verougstraete trekt er de aandacht op dat jong of oud, alle nieuwe leden uit de Waalsche of Vlaamsche landstreek verplichtend in de afd. hunner streek zullen ingeschreven worden; we kunnen niet aanvaarden dat deze die in het Fr. mogen blijven pleiten op grond der wet in de Fr. afd. zouden treden.

Mr J. Custers legt er den nadruk op dat de wet het territorialiteitsbeginsel huldigt, den adv. wel toelaat in bepaalde voorwaarden in het Fr. te pleiten doch dat de rechtspleging steeds in het Ned. in het Vl. land moet geschieden. Er kan geen uitzondering gemaakt worden voor de advocaten die nog geen lid zijn zooals in de Fr. afdeeling werd voorgestaan; er mogen geen reactionnaires de Fr. afd. bevolken.

Mr I. De Vis ziet de noodzakelijkheid van overgangsmaatregelen en denkt dat we toch een stap verder staan als de Fr. afd. het territorialiteitsbeginsel aanvaardt. Met een beperking kunnen we dit aanvaarden.

Mr Vaes (Antw.) verklaart op te treden als vertegenwoordiger van de reactionnaire adv. Zijn meening is: een feit bestaat: er zijn nog talrijke franschspr. adv. in het Vl. gedeelte van het land; 45 tot 55 t. h.

zijn nog lid van de Conférences françaises du jeune barreau. Men spreekt van een vrij verbond om gezamenlijke belangen te verdedigen; moet men dan van de franschspr. adv. leden van tweede zone maken? We hebben te Antwerpen de zaak met Mrs Victor en Franck besproken; de wensch ware dat men aan allen de vrije keuze zou geven die men aan de adv. van Brussel gunt. De Vl. beweging heeft aan het autoriteitsbeginsel niets te winnen. In het belang der uitbreiding van het Verbond moeten de deuren zoo wijd mogelijk worden opengezet. In den huidige toestand althans moet men de vrijheid volledig laten.

Mr Van Dieren stelt de vraag of kan aanvaard worden dat deze die in de toekomst van de Universiteit komen automatisch in een afd. zullen opgenomen worden.

Mr Vaes verdedigt de vrijheid en eischt voor allen hetzelfde.

Mr I. De Vis zegt dat de toestanden gegroeid zijn onder een abnormale wet en dat we ze willen normaal maken met behulp der wet.

Men spreekt van vrijheid, nu die vrijheid waarop men zich beroept vindt haar oorsprong in vroegeren taaldwang. We houden van het territorialiteitsbeginsel; in geen ander land zijn toestanden denkbaar als bij ons waar leden van de gemeenschap zich van deze door de taal afzonderen.

Mr Verougstraete: Indien we verder gaan dan het eerste voorstel en in den zin door Mr Custers zouden beslissen dan zouden franschspreek. leden de goede werking van de Vl. afd. kunnen belemmeren; de gedwongen leden zouden aan sabotage kunnen doen. De vergadering moet een voor de fr. afd. aanvaardbaar voorstel doen en wel de toegevingen vaststellen die de vl. afd. wil doen. Ingevolge art. 19 mogen de leden der Vl. afdeeling toch deelnemen aan de besprekingen der Fr. afd. doch zonder beslissende stem.

Aan Mr Vaes heeft Mr De Vis reeds geantwoord ik wil er nog bijvoegen dat de ingewortelde toestand die men vrijheid heet de taaldwang is van een elite; het was onsociaal zelfs immoreel dat advocaten die op ernstige wijze hun beroep willen uitoefenen voor de verdediging zijner eigen belangen een andere taal gebruikt dan voor deze van zijn kleint. We dienen nu een beslissing te treffen en een positieve houding aan te nemen.

Mr Victor: We hebben er alle belang bij met een positief voorstel en wel bepaalde beperkingen voor de alg. vergadering te verschijnen. Mr Vaes vergeet dat het voorstel dat hier wordt besproken slechts een zeer klein onderdeel is van de Vlaamsche beweging in het algemeen. Deze beweging is volledig beheerscht door het territorialiteitsbeginsel en aan dit principieel kan dan ook in het tegenwoordig geval niet in het minst getornd worden.

Het lidmaatschap van het verbond tot op heden lijkt me geen stellig en vast criterium; het voorstel van Mr Van Dieren lijkt me aanvaardbaar. Het ware best een datum te bepalen b.v. 15 September aanst. De advocaten die na dezen datum tot de balie zullen komen en die verplicht zullen zijn binnen afzienbaren tijd in het Nederlandsch te pleiten, dienen ook de aangelegenheden betreffende de verdediging hunner beroepsbelangen in het Nederlandsch te behandelen. Dit wordt vereischt door de eenvoudige logica. Van deze die thans in de Fr. afd. willen gaan hebben we

niets te verwachten. De toekomst moet ons ter harte gaan, het voorstel dat hierop berekend is heeft het meeste kans te worden aanvaard. Met de beste gevoelens zijn we gekomen en we brengen hulde aan Mrs Gheude en Struye die met veel inzicht en klaren blik op toestanden en menschen deze zaak hebben voorbereid. We doen deze uiterste toegeving, doch wordt ons voorstel niet aangenomen, dan moeten we naar het Verbond der adv. niet meer komen wat we zouden betreuren.

Mr Diercxsens : Het voorstel van Mrs Van Dieren en Victor lijkt me aanvaardbaar ; er is niet alleen het overgangsprincipe doch nog een ander. Deze die drager zijn van een diploma op het oogenblik der wijziging van de standregelen zouden de volstreckte keuze hebben. Indien ieder in zijn landstreek propaganda maakt dan vervalt de opwerping van het gevaar der reactionnaire franschsprekenden in de Vl. afd.

Mr J. Custers is het niet eens met Mrs Van Dieren en Victor ; we dienen ons te houden aan het territorialiteitsbeginsel en geen uitzonderingen aanvaarden ; in 't verbond moet er geen des-organiseerend proces plaats grijpen. Nu zullen er adv. die in het Ned. moeten pleiten in de Fr. afd. terecht komen ; kunnen we als datum 1 Januari 1930 dan niet voorstellen?

Mr Tielemans : Laten we voorstellen 15 September 1936 of de datum der wijziging van de standregelen.

Mr Vaes : Ik ben akkoord.

Mr Custers : De oplossing is niet logisch ; het is een kwestie van doseering.

De vergadering gaat met alg. stemmen akkoord om den 15en September 1936 voor te stellen welke ook de datum weze der wijziging van de standregelen.

FRANSCH AFDEELING

Deze afdeling vergaderde onder voorzitterschap van *Mr Ch. Gheude*, alg. voorzitter, bijgestaan door Mrs De My, Wijnen, Fuchs en Landrien, met Mrs Favart als secretaris.

De aangekondigde orde van de vier zelfde onderwerpen als deze der Vl. afd. werd eenigszins gewijzigd.

Eerst kwam *Mr Favart* aan het woord over de Tuchtraden van Beroep. Na bespreking werd door een deel der leden voorgesteld de magistraten volledig uit te schakelen ; anderen stelden voor den tuchtraad van beroep uit vijf leden samen te stellen namelijk vier advokaten en een magistraat.

Mr Struye behandelde daarna het ontwerp van wijziging der standregelen betreffende de inrichting van een Fr. en Vl. afdeling. De vergadering bleek de volledige vrijheid te verkiezen doch wenschte de beslissing der Vl. afdeling te kennen vooraleer zich uit te spreken.

Mr Gheude behandelde in de namiddag-vergadering het ontwerp betreffende de oprichting van pensioenkas voor adv. Er werd bevonden dat na rijp overleg en ernstige berekening der mogelijkheden het bedrag der pleidooizegels welk voorzien werd in zijn ontwerp van inrichting (Omnia Fraterne Nr 15, blz. 12, Tijdschrift van het Verbond) licht zou moeten verhoogd worden om aan het voorziene aantal adv. die binnen 5 jaar den ouderdom van 65 jaar zullen

bereikt hebben een pensioen van 6000 fr. te kunnen uitbetalen.

Mr Cambier (Charleroi) vraagt hoe de zegels zullen geplakt worden.

Mr Gheude antwoordt dat hiervoor een speciaal formulier voorzien wordt.

Mr Wijnen raakt de fiskale kwestie aan en is van meening dat de pleidooizegels in de uitgaven moeten aangegeven worden als algemeene onkosten.

Mr Servais (Bergen) trekt er de aandacht op dat het niet uitgesloten is dat tusschen de adv. van 65 jaar er zouden zijn die over voldoende middelen beschikken terwijl soms jongere adv. in moeilijkheden zouden kunnen verkeerden.

Mr Gheude zegt dat men ook de stichting van een onderstandskas heeft overwogen doch dat er thans nog geen spraak van is.

Mr Van Rijckel (Leuven) acht het bedrag van 6000 fr. te gering en meent dat het beter ware alle gelden in een invaliditeitskas te storten.

Mr Gheude trekt de aandacht van *Mr Van Rijckel* op art. 2 lid B van het ontwerp dat een pensioen voorziet in geval van werkonbekwaamheid.

Mr Van Rijckel vraagt dat de adv. die op 65-jarigen ouderdom nog werkbekwaam zouden zijn hun beroep zouden blijven uitoefenen.

Mr Gheude antwoordt dat men den ouderdom bijzonder op het oog had doch dat niets den advokaat belet langer zijn beroep uit te oefenen.

Mr Beyaert (Brugge) vraagt wat men moet verstaan door advokaten die « werkelijk en regelmatig het beroep hebben uitgeoefend ».

Mr Gheude verklaart dat dit een principiële kwestie is die in de toekomst zal uitgemaakt worden.

Mr Bissot (Brussel) meent dat een verhooging van het pensioen mogelijk is.

Mr Hamaide lijkt pessimist en denkt dat alle pogingen slagen in het water zijn ; *Mr Van Rijckel* wil een onderstandskas ; *Mr Wijnen* vraagt een pensioen voor de weduwe in elk geval ook dan wanneer de advokaat er nog niet van genoot.

Mr Gheude verklaart dat het er op aankomt enkele beginselen vast te leggen en vraagt vertrouwen voor de toekomst.

De vergadering aanvaardt het verslag met alg. stemmen min deze van *Mr Van Rijckel* en stelt de aanvulling voor in dien zin dat de weduwe ook het pensioen of een deel ervan kan genieten indien haar man overlijdt vooraleer hij de 65 jaar heeft bereikt.

Als vierde en laatste verslaggever treedt *Mr De May* op met zijn verslag over de Tuchtmacht der magistraten ter zitting. Voor den inhoud hiervan verzenden we naar de voormelde spreekbeurt van Dr I. De Vis die hetzelfde onderwerp in de Vl. afd. behandelde en tot dezelfde besluiten kwam.

Na een bemerking van *Mr Franck* (Charleroi) werd het ontwerp opgesteld door *Mr De May* eenparig goedgekeurd.

ALGEMEENE VERGADERING

Rond vijf uur vergaderden de twee afdelingen samen onder voorzitterschap van Mrs Gheude en Tielemans ; op deze voltallige vergadering bracht Mees-

ter Favart namens de Fr. afd. en Mr Van Dessel namens de Vl. afd. om de beurt verslag uit, de eerste in het Fransch, de tweede in het Nederlandsch over de besluiten van beide afdeelingen.

I. — *De tuchtmacht der magistraten ter terechtzitting.*

Het ontwerp van Mr De May wordt met algemeene stemmen aanvaard.

II. — *De tuchtraden van beroep :*

Het ontwerp van het Verbond wordt aanvaardt doch met volgende wijzigingen : uitschakeling van de magistraten door de meerderheid gewenscht en desgevallend samenstelling van den tuchtraad uit 5 leden. Een korte bespreking waaraan Mr Struye, Mr Van Overbeke (Brussel) en Servais ging de stemming vooraf.

De door de Vl. afd. voorgestelde wijziging van art. IV, betreffende de openbaarheid der behandeling gaf aanleiding tot een drukke gedachtenwisseling. Men aanvaardde bij meerderheid de openbaarheid der debatten in geval gedaagde het zou vragen en de goede zeden de behandeling met gesloten deuren niet zouden vereischen.

III. — *De pensioen en lijfrentekassen voor advocaten :*

De vergadering gaat er over akkoord dat onderzocht worden en er in elk geval in de toekomst moet naar gestreefd worden om het pensioen te verhoogen zoo mogelijk tot 12.000 frank, dat de mogelijkheid moet voorzien worden van toekenning van een pensioen aan de weduwe waarvan de man nog geen 65 jaar oud was en ten slotte dat men den wenk der Vl. afd. diende in aanmerking te nemen betreffende het controolmiddel der gebruikte zegels om vast te stellen of een advocaat werkelijk en regelmatig het beroep van advocaat had uitgeoefend.

IV. — *Ontwerp tot wijziging der statuten ; oprichting van een Fr. en Vl. afdeeling.*

De vergadering bespreekt het besluit der Vl. afdeeling; *Mr Wijnen* verklaart het volledig bij te treden en wenscht de Vl. afdeeling geluk met haar oplossing voorgesteld in een geest van verzoening. *Mr Van Rijckel* kant zich volledig tegen de besluiten der Vl. afdeeling en eischt de volledigste vrijheid voor de leden van nu en later.

Ten slotte wordt het besluit der Vl. afdeeling met alle stemmen min acht aanvaard; het luidt als volgt : « Zullen vrij mogen aansluiten bij de afdeelingen hunner keuze de advocaten die hun diploma behaalden vóór 15 September 1936, daarbij wordt uitdrukkelijk vastgesteld dat deze overgangsmaatregel als een minimum wordt beschouwd en dat op het beginsel der territorialiteit geen verdere uitzonderingen zullen kunnen gemaakt worden. »

De bemerking van *Mr Van Overbeke* dat dit besluit door de Vl. afd. met eenparigheid van stemmen werd genomen had niet nagelaten indruk te maken.

Mr Wijnen dankt geestdriftig de leden der Vl. afd. *Mr Jaspas*, namens de Fr. afd. en *Mr Van Dieren*, namens de Vl. afd., danken den voorzitter. (Luide toejuichingen).

Mr Gheude dankt en neemt afscheid als voorzitter; hij vraagt dat al de leden er het hunne zouden toe bijdragen om van de Belgische balie een schoone balie, de schoonste der wereld te maken. (Groot applaus).

Om 19 uur vonden de deelnemers mekaar terug aan de feesttafel, waar ook de heer Procureur des Konings bij de Rechtbank van Leuven aanwezig was. Tusschen de gerechten ging er een vuurwerk op van sprinkelende tafelreden; de reeks werd ingezet met een heildronk op Z. M. den Koning door den stafhouder der balie van Leuven, Mr Tant. Opeenvolgend kwamen Mrs Gheude, Jaspas, Tielemans, Braun, Broeckaert en Van Dieren aan het woord.

Jaarlijksche Vergadering der Nederlandsche Juristenvereening

Te Assen, hoofdplaats der Provincie Drente, hield de Nederlandsche Juristen-Vereening op 26 en 27 Juni, onder voorzitterschap van den heer Prof. Mr I. B. Cohen, hoogleeraar te Groningen, hare zes-en-zestigste algemeene vergadering.

De belangstelling der Nederlandsche Juristen was zeer groot, en talrijk waren de aanwezige leden. De Bond der Vlaamsche Rechtsgelcerden was er vriendelijk op uitgenoodigd en was vertegenwoordigd door Prof. Van Dievoet (Leuven) en Mr I. De Vis (Brussel).

Zooals men weet stelt de Ned. Juristenvereening zich ten doel o.m. te beraadslagen over onderwerpen van wetgeving betreffende het privaats- en publiekrecht, ten einde, door het doen ontstaan van eene gemeenschappelijke overtuiging, zedelijken invloed uit te oefenen op de hervorming van de Nederlandsche wetgeving.

Deze beraadslagingen geven uiting aan zeer merkwaardige wetenschappelijke samenwerking van Ma-

gistraten, Professoren, ambtenaren, advocaten, enz. en dragen tevens het kenmerk van eene zeer aantrekkelijke collegialiteit.

Twee onderwerpen bevonden zich ter bespreking op de dagorde, waarvan het eerste als volgt werd geformuleerd :

Moet den rechter de bevoegdheid toekomen verbintenissen uit overeenkomst op bepaalde gronden, zooals de goede trouw te wijzigen ?

Zoo ja, in welke gevallen en in hoeverre ?

In verband met dit onderwerp werden aan de beraadslaging volgende vraagpunten onderworpen :

1) Is het — aangenomen dat naar geldend recht den rechter deze bevoegdheid niet toekomt — gewenscht de wetgeving aan te vullen met regelen die hem de bevoegdheid geven verbintenissen uit overeenkomst te wijzigen ?

2) Zoo ja, zal de wetgever daarbij kunnen volstaan met een verwijzing naar de eischen der goede trouw ?

3) Moet, bij ontkennende beantwoording van

vraag 2, den rechter de bevoegdheid tot wijziging worden toegekend op grond van :

a) Algemeen geldende onvoorziene verandering in de economische omstandigheden;

b) Omstandigheden welke meer in het bijzonder de contracteerende partijen betreffen, en welke zij bij het aangaan der overeenkomst redelijkerwijze niet hadden kunnen voorzien;

c) Wanverhouding tusschen baten en offers;

d) Onredelijken invloed van een der partijen?

4) Moet het aan partijen vrijstaan de bevoegdheid van een rechter tot wijziging, bij overeenkomst uit te sluiten:

1) in de vraag 3 onder a) bedoelde omstandigheden;

2) in de in vraag 3 onder b) bedoelde omstandigheden?

Als tweede onderwerp werd behandeld :

Is het wenschelijk, dat verband wordt gelegd tusschen de verschillende maatregelen naar aanleiding van een zelfde feit te nemen door den strafrechter en andere bij of krachtens de wet ingestelde organen?

Zoo ja, op welke wijze ware het verband te regelen?

Betreffende dit onderwerp moest de vergadering zich uitspreken over volgende vraagpunten :

1) Is het gewenscht om, rekening houdend met het doel der tuchtsancties, dubbele berechting van een zelfde feitencomplex door den strafrechter en een groepsorgaan te voorkomen?

2) Zoo ja, dient dit te geschieden door in bepaalde gevallen :

a) Te verplichten tot overleg tusschen de betrokken initiatief nemende instanties;

b) Het vooronderzoek in één hand te brengen;

c) De berechting over te laten aan het groepsorgaan;

d) De berechting te doen geschieden door éénzelfde orgaan van gemengde samenstelling?

3) Behoort in die gevallen, waarin dubbele berechting niet te vermijden is, voor te gaan :

a) Het groepsorgaan;

b) De strafrechter?

4) Behoort, indien het groepsorgaan voorgeat, de strafrechter:

a) Met de groepsreactie rekening te houden;

b) Daarvan uitdrukkelijk rekenschap te geven in het vonnis?

De beraadslagingen betreffende elkeen der onderwerpen waren voorbereid door twee zeer belangrijke en uitgebreide prae-adviezen welke te samen een 300 bladzijden druks beslaan.

Als prae-adviseurs voor het eerste onderwerp traden op Mr A. F. Visser van Yzendoorn, advocaat te 's Gravenhage, en Prof. Mr M. H. Bregstein, leeraar aan de Hoogere Handelsschool te Rotterdam; voor het tweede onderwerp Mr R. V. A. Röling en Mr H. A. J. Gijzen.

Dat « de verhouding van den rechter tot de door een overeenkomst geschapen verbintenis voor de beoefenaren der rechtswetenschap reeds sinds eeuwen een moeilijk probleem is dat vele kanten heeft » (prae-advier van Mr Prof. Bregstein) kan niet worden geloofend, en bleek eens te meer bij de beraadslaging en bij de stemming; de meeningen waren zoodanig verdeeld dat de leden zich samenschaarden in

twee evenwichtige groepen, en dat op de eerste vraag door de vergadering bevestigend werd geantwoord... met ééne stem meerderheid !!!

Mr Visscher van Yzendoorn nam kordaat stelling: « thans geldt in ons recht, behoudens overmacht en enkele specifieke uitzonderingen, dat men moet volbrengen wat men op zich heeft genomen »; dit schijnt ons, luidt zijne stelling — « dit schijnt ons ter wille van de rechtszekerheid het eenige juiste systeem. »

Hij is verder van meening dat ingrijpen van den wetgever kan gewettigd zijn wanneer algemeene verschijnselen verhoudingen en toestanden komen wijzigen; maar hij is er tegen gekant den Rechter macht te geven verbintenissen uit overeenkomsten te wijzigen, omdat o.m.:

1) Een voldoende zedelijke grondslag voor het in het leven roepen van een algemeenen regel als hier bedoeld ontbreekt;

2) De aanvaarding van een dergelijken regel slechts verslappend en ontwrichtend kan werken;

3) Een sociaal- en juridisch-technisch bevredigende regeling niet mogelijk is;

4) Men alles zou moeten overlaten aan het persoonlijk gevoel en inzicht des rechters;

5) Wanneer men den gedachtenweg opgaat voor verbintenissen uit overeenkomst, men genoodzaakt zal zijn ook de andere verbintenissen tot onderwerp van een soortgelijke regeling te maken;

6) Men het gevaar loopt ook in ons privaatrecht — zonder het te willen — als beslissende elementen binnen te leiden : ordening, justum pretium, den geldelijken toestand van een of beide partijen, enz.;

7) Een dergelijke algemeene regel juist voor de crisisperioden, waarin zij zou moeten functionneeren, geen voldoende oplossing van den socialen nood zal brengen.

In zijn zeer genuanceerd prae-advies verdedigt Prof. Mr M. H. Bregstein een andere stelling.

De grondslag van de gebondenheid van partijen aan de door hen gesloten overeenkomst is hun wils-overeenstemming; en wat door partijen gewild werd moet wet en verplichtend blijven.

Maar, betoogt Prof. Mr M. H. Bregstein art. 1374, 1. 3 van het Nederlandsch B. W. « maakt al de contracten tot bonae fidei negotia d.w.z. : ter bepaling van den omvang der wederzijdsche aanspraken mag men zich niet blind staren op de letterlijke beteekenis der gebruikte woorden, men moet zich dus hoeden voor letterknechten, de geest moet boven de letter prevaleeren ». En hij is de meening toegedaan dat, gebruik makende van deze wetsbepaling « de rechter zich ook buiten het geval van overmacht in technischen zin de vraag mag stellen, of de oogenschijnlijke strekking der woorden wel beantwoordt aan het oogmerk, dat partijen bij het sluiten der overeenkomst hebben gehad en of in verband hiermede gewijzigde omstandigheden niet op een of andere wijze invloed hebben op de verplichtingen van partijen ».

Prof. Mr M. H. Bregstein voegt er bij dat het klaar moet zijn dat partijen zelf deze gewijzigde omstandigheden niet hebben « verdisconteerd » ten tijde van het sluiten der overeenkomst, en dat immer men met het toekennen van invloed aan de gewijzigde omstandigheden zeer voorzichtig moet zijn.

En wanneer men oordeelen zou dat art. 1374 1. 3 van het Ned. B. W. dergelijke gedraging aan den Rechter niet toelaten kan, dan zou Prof. Mr M. H.

Bregstein zijn voorkeur geven aan het opnemen in de wetgeving eener bepaling benaderend den inhoud van art. 269 van het Nieuwe Poolsche Wetboek van 1 Juli 1934 luidende als volgt: « Lorsque, par suite d'événements exceptionnels tels que: guerre, épidémie, perte totale des récoltes et autres cataclysmes naturels, l'exécution de la prestation se heurterait, à des difficultés excessives ou menacerait l'une des parties d'une perte exorbitante, que les parties n'ont pas pu prévoir lors de la conclusion du contrat, le Tribunal peut, s'il le juge nécessaire, d'après les principes de la bonne foi et après avoir pris en considération les intérêts des deux parties, fixer le mode d'exécution, le montant de la prestation, ou même prononcer la résolution de la convention ».

Zooals reeds gezegd was er veel belangstelling betreffende het onderwerp, en gaven de prae-adviezen aanleiding tot zeer drukke en zeer leerrijke bespreking;

Over het tweede onderwerp brachten prae-advies uit Mr B. V. A. Röling Lector aan de Universiteit te Utrecht, en Mr H. A. J. Gijsen, ambtenaar der tucht-rechtspraak te 's Gravenhage.

Beide prae-adviezen bevatten insgelijks eene merkwaardige en veelzijdige studie van het gekozen onderwerp eenerzijds van theoretisch en anderzijds van praktisch standpunt belicht.

Dit onderwerp was wat Nederland betreft van zeer dringend praktisch belang, gezien het dichtgespannen net van reglementen en verordeningen ontstaan uit de crisistoestanden.

De beraadslaging was insgelijks zeer levendig, en zeer opgemerkt werd de merkwaardige tusschenkomst van Mevr. Prof. Hazewinkel-Suringor, hoogleerares aan de Universiteit te Amsterdam.

De Nederlandsche Juristenvereniging mag ten eerste geluk worden gewenscht met het zeer belangwekkend en wetenschappelijk werk op deze vergaderingen gepresteerd.

BIBLIOGRAPHIE

Mr G. DE GROOTH. Advocaat te Rotterdam. — **Koop en Verkoop op afbetaling en huurkoop. Naar de nieuwe wettelijke regeling en de Wet op het Afbetalingsbedrijf. - 1936. - Juridische Boekhandel en Uitgeverij A. Jongbloed. 's Gravenhage. Prijs f. 2.75.**

Buitengewoon talrijk zijn in de laatste jaren de studies en artikelen geweest die in ons land gewijd werden aan het vraagstuk van den verkoop op afbetaling en onze Hoven hebben op dit gebied in den laatsten tijd zeer belangrijke arresten gevel. Deze rechtspraak heeft echter het vraagstuk ten onzent volstrekt niet opgelost en voortdurend voelt men in de rechtspraktijk de behoefte aan een definitieve wettelijke regeling van dit zoo gewichtig probleem.

In Nederland is zoo pas een wet gestemd geworden waardoor het vraagstuk op grondige wijze en in zijn geheel geregeld werd. Het is over deze wet dat Mr De Grooth, advocaat te Rotterdam, ons thans een uitstekend commentaar bezorgt, dat aan de Nederlandsche juristen in de praktijk zeer vele diensten zal bewijzen, maar dat ook in ons land een buitengewoon rijke bron zal zijn van inlichtingen voor de lex ferenda.

De auteur schetst eerst in een inleiding het ontstaan

van de wet. De tekst die aangenomen is geworden werd uitgewerkt door een commissie onder voorzitterschap van Prof. Van der Heyden en deze tekst werd ongeveer zonder wijzigingen door het Nederlandsche Parlement gestemd, in de maand April 1936.

Naast eene eerste wet die de civiel-rechtelijke regeling van het afbetalingsstelsel voorziet, is er nog eene tweede wet uitgevaardigd, die een groep regelen bevat betreffende de uitoefening van het afbetalingsbedrijf, waardoor men een einde heeft willen stellen aan het euvel van den verkoop op crediet van huishoudelijke gebruiksvoorwerpen door schraapzuchtige personen. De civielrechtelijke regeling is ingelascht geworden in het Burgerlijk Wetboek als toevoeging aan art. 1576, terwijl verschillende andere bepalingen toegevoegd werden aan het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, wat de procedure betreft, en aan de faillissementswet. De wet betreffende de regeling van het afbetalingsbedrijf vormt daarentegen een zelfstandig stuk.

De lezer van het werk van Mr De Grooth zal erkennen dat de Nederlandsche regeling een merkwaardige prestatie is, waaruit we buitengewoon veel kunnen leeren.

De eerste karakteristiek van het Nederlandsch systeem is zijn volledigheid. Alle hoegenaamde gevallen worden door de wet voorzien. Deze gevallen worden ingedeeld in twee groote categorieën: ten eerste de verkoop op afbetaling en ten tweede de huurkoop, die een bijzondere soort van verkoop op afbetaling vormt, omdat hierin het voorbehoud van eigendomsrecht in het voordeel van den koper voorkomt.

Voor den verkoop op afbetaling voorziet de wet de volgende bijzonderheden: de zoo zeer betwiste bedingen betreffende schadevergoeding of andere sanctie, voor het geval de koper in gebreke blijft aan zijne verplichtingen te voldoen, zijn slechts geldig wanneer zij schriftelijk zijn opgesteld geworden en, ook dan nog, heeft de rechter de macht de bepalingen van deze bedingen niet toe te passen of ze te matigen. De overeenkomst dat het gansche saldo van den verschuldigten koopprijs eischbaar is ingeval van wanbetaling, wordt niet meer overgelaten aan de willekeur van den verkoper, daar de wet voorziet dat dit beding slechts zal kunnen gelden wanneer de afkorting die niet betaald werd 1/10 bedraagt van den heelen koopprijs, ingeval van achterstand van één termijn, en 1/20 van heel den koopprijs in geval van achterstel van verschillende termijnen. Een schriftelijke aanmaning is steeds vereischt om de toepassing van eenige sanctie te kunnen bekomen.

De bijzondere categorie kontrakten die als huurkoop wordt aangemerkt, en waarbij dus het eigendomsrecht aan den verkoper wordt voorbehouden, dient steeds schriftelijk vastgelegd te worden en de wet schrijft voor dat op nauwkeurige wijze alle hoegenaamde verplichtingen van den koper moeten worden aangewezen opdat hij zich dadelijk rekenschap zou kunnen geven van het volledig stel verplichtingen die hij op zich neemt. Wordt op dit punt niet voldaan aan de wet, dan is er geen huurkoop en dan is er dus ook geen voorbehoud van eigendom in het voordeel van den verkoper. Is het kontrakt echter eenmaal in regel dan geeft de wet aan den verkoper zeer uitgebreide rechten. Door middel van een uiterst eenvoudige procedure, die geschiedt vóór den kantonrechter, kan hij zijn eigendomsrecht op de zaak doen gelden en de voorloopige beschikking vragen over deze zaak.

Deze regeling in de Nederlandsche wet is van buitengewoon groot belang en is stellig van aard om het huurkoopkontrakt in het vervolg een basis van volstreekte zekerheid te verleen.

Verder wordt voorzien dat de echtgenooten noodzakelijk beiden moeten toestemmen voor het afsluiten van eene huurkoopovereenkomst. Op dit gebied kan de vrouw ingevolge het gewoon mandaat dat ze heeft voor de

behoefden van het huishouden, geene huurkoopovereenkomst afsluiten.

In de wet betreffende de regeling van het afbetalingsbedrijf geldt het beginsel dat de uitoefening van dit beroep afhankelijk gesteld wordt van eene vergunning. Deze vergunning zal dienen verstrekt te worden door de Kamers van Koophandel met mogelijkheid van verhaal tegen hunne beslissing bij den Minister van Handel.

Al deze punten worden in het boek van Mr De Grooth op uitvoerige wijze en uiterst klaar toegelicht.

Het lijdt geen twijfel dat de vele juristen die zich ten onzent met hetzelfde vraagstuk bezighouden, met de grootste belangstelling van het boek van Mr De Grooth zullen kennis nemen.

R. Victor.

HENRI DE PAGE: L'Idée de Droit Naturel. - 1936. - Bruxelles. - Etablissements Bruylant. 28 fr.

In deze voordracht gehouden voor de Rechtsfaculteit der Universiteit van Bazel zet Professor De Page zijne persoonlijke meening uiteen betreffende het zoo zeer betwiste vraagstuk van het natuurrecht. Hij gaat uit van de vaststelling dat het een feit is dat niettegenstaande de oneindige betwistingen op dit gebied, de gedachte van het natuurrecht steeds onoverwinnelijk gehandhaafd blijft en het is juist dit feit, dit stellig fenomeen, dat Prof. De Page wil verklaren.

Na een grondige analyse van het begrip «natuurrecht» zooals het voorkwam in de Grieksche wijsbegeerte, komt de auteur tot de slotsom dat deze filosofie waarvan de beginselen zich sedert eeuwen doen gelden, niet strekt tot het verkrijgen van wetenschappelijke kennis, maar tot het begrijpen van den dieperen zin der dingen. Zulks berust op twee postulanten die ten allen tijde ons denken beheerscht hebben, namelijk dat de wereld een harmonisch gecoördoneerd geheel is en dat de menscheelijke rede dit kan kennen en begrijpen. Hiertegen kwam verzet tijdens de Renaissance en vooral in den modernen tijd door de toepassing van de sociologische methode in de geesteswetenschappen. Het natuurrecht is nu een karakteristieke verschijning van het Grieksche wijsgeerig denken. Het noumenaal natuurrecht is een speculatie, het is niets anders dan een geesteshouding, het is geen werkelijkheid, het is geen wetenschap.

Schrijver gaat dan de historische oorsprong na der natuurrechtelijke gedachte en bewijst overtuigend dat ze volstrekt vreemd was aan het eerste Grieksche denken en slechts in de latere periode van de Grieksche grootheid zich heeft ontwikkeld als een wijsgeerige interpretatie.

Hoe is nu de blijvende handhaving van de gedachte aan het Natuurrecht te verklaren?

Volgens de auteur is de natuurrechtsgedachte enkel een hefboom tot actie. Het is de eeuwige behoefte tot overeenstemming van het recht met het leven, die het natuurrecht ter hulp roept om de rechtsorde aan nieuwe omstandigheden aan te passen? De inhoud van het natuurrecht heeft dan ook geen belang. Het natuurrecht is enkel een strijdmiddel. In werkelijkheid is het natuurrecht volstrekt onbestaande, doch het doet zich gelden in het gemoed als het eeuwige protest tegen gevestigde toestanden. Het is de uitdrukking van eene houding van verzet, die zich gehuld heeft in den mantel der wetenschap.

Al kan dan ook in deze voorwaarden het praktisch nut van het natuurrecht erkend worden, wetenschappelijk kan zonder twijfel met dit begrip geen rekening worden gehouden.

J. M.

WETGEVING

WET van 10 April 1936 betreffende het verhaal in verbreking tegen de arresten der Hoven van beroep van Belgisch-Congo, in zake personeele belasting en belasting op het inkomen.

LEOPOLD III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt:

Artikel 1. — Het verhaal in verbreking is geopend aan de betrokken partijen tegen de arresten der Beroepshoven van Belgisch-Congo, welke een einde stellen aan de verschillen inzake personeele belasting en belasting op het inkomen. De instructie-arresten, zelfs deze welke bepalingen maken omtrent de bevoegdheid, mogen slechts het voorwerp uitmaken eener voorziening na het eindarrest.

Art. 2. — Het verhaal wordt gedaan door verzoek bij het Verbrekingshof, hetwelk, op straf van nietigheid, een korte toelichting der middelen en de aanduiding der geschonden wetten inhoudt. Het Verbrekingshof mag, noch de middelen, noch de aangeduide wetsartikelen aanvullen.

Art. 3. — Op straf van verval, worden, het vooreerst aan den verweerder beteekend verzoek, de stukken tot staving der voorziening, eene uitgifte van het bestreden arrest, en het oorspronkelijke der voorzieningsaanzegging, door den belanghebbende in persoon of door zijn gemachtigde, wiens bijzondere machtbrief aangehecht zal zijn, ter griffie van het Beroepshof, hetwelk de bestreden beslissing uitgesproken heeft, afgegeven, binnen het tijdsbestek van drie volle maanden te rekenen vanaf de aanzegging van het arrest.

Art. 4. — Binnen het tijdsbestek van drie volle maanden, te rekenen vanaf de aanzegging van het inleidend verzoek, is de verweerder die bij voormelde griffie van het Beroepshof kennis mag nemen van den rechtsbundel, er toe gehouden, op straf van verval, terzelfder griffie zijn verzoeg en zijne stukken tot antwoord neder te leggen. De aanlegger mag, op zijne beurt, kennis nemen van deze stukken, binnen de maand welke volgt op het verstrijken van gezegd tijdsbestek.

Art. 5. — Zoodra deze tijdsbestekken verstreken zijn, wordt de aldus samengestelde rechtsbundel, door den griffier van het Hof van beroep overgemaakt aan den hoofdgriffier van het Verbrekingshof.

Art. 6. — Het tijdsbestek van artikel 16 uit de wet van 6 September 1895, binnen hetwelk aan het Hof van verwijzing de kennisneming moet worden opgedragen, beloopt, op straf van verval, zes maand te rekenen vanaf het arrest van verbreking.

Art. 7. — De tegenwoordige wet zal, in België en in Congo in werking treden, op den door een koninklijk besluit vastgestelden datum en zal slechts toepasselijk zijn op de na dezen datum uitgesproken arresten.

Kondigen de tegenwoordige wet af, bevelen dat zij met 's Lands zegel bekleed en door den *Moniteur* bekendgemaakt worde.

Gegeven te Brussel, den 10 April 1936.

KONINKLIJK BESLUIT van 14 Mei 1936. — Inwerking treden van de wet van 10 April 1936 betreffende het verhaal in verbreking tegen de arresten der Hoven van beroep van Belgisch-Congo in zake personeele belasting en belasting op het inkomen.

LEOPOLD III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

Gezien artikel 7 uit de wet van 10 April 1936, betreffende het verhaal in verbreking tegen de arresten der Hoven van beroep van Belgisch-Congo inzake personeele belasting en belasting op het inkomen;

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie en van Onzen Minister van Koloniën,

Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. — De wet van 10 April 1936 voormeld zal op 1 October 1936, in België en in Belgisch-Congo, in werking treden.

Art. 2. — Onze Minister van Justitie en Onze Minister van Koloniën zijn belast met de uitvoering van dit besluit. Gegeven te Brussel, den 14 Mei 1936.

BALIELEVEN

FEDERATIE DER PLEITBEZORGERS VAN BELGIË

De Algemeene Raad der Federatie voor Pleitbezorgers van België vergaderde verleden Zondag ten Gerechtshove te Brussel en bracht eene algemeene hulde aan den heer Charles Clerbaut, voorzitter sinds 25 jaar. Bij handgeklap werd zijn mandaat van voorzitter hernieuwd.

Er werd nadien overgegaan tot de verkiezing der leden van het bureau. Hierin werden eenige leden van het Verweerkomitee opgenomen dat aldus ontbonden werd.

Ziehier de nieuwe samenstelling van het bureau der Federatie :

Voorzitter : Mr Charles Clerbaut, te Brussel;

Onder-voorzitters : Mrs Jean le Maire, van Luik, Eugène Cox, van Brussel, en C. Moulaert, van Brugge;

Algemeen-secretaris : Mr Adrien Mullens, van Antwerpen;

Bijgevoegde secretarissen : Mrs Paul Moxhon, van Namen, en André Rodenbach, van Gent;

Schatbewaarder : Mr G. de Hollain, van Bergen.

Eene algemeene vergadering der Pleitbezorgers van België zal gehouden worden op 11 October aanstaande, voor het onderzoek van een voorstel van wijziging der standregelen.

TUCHTKAMER DER PLEITBEZORGERS TE ANTWERPEN

De Tucht-kamer der Pleitbezorgers bij de Burgerlijke Rechtbank te Antwerpen, voor het rechterlijk jaar 1936-1937, is samengesteld als volgt :

Voorzitter : Mr J. Nuchelmans.

Syndicus : Mr Constant Maes.

Verslaggever : Mr R. De Graef.

Secretaris-Schatbewaarder : Mr Fl. Corluy.

RECHTERLIJK LEVEN

RECHTERLIJKE ORDE

Bij koninklijk besluit van 27 Juni 1936, dat in werking treedt op 8 Juli 1936, is aan den heer Verstraeten J.-A., op zijn verzoek, ontslag verleend uit zijn ambt van vrederechter van het kanton Puurs.

Hij is tot het emeritaat toegelaten en gemachtigd tot het voeren van den eertitel van zijn ambt.

Bij koninklijk besluit van 6 Juli 1936 :

Zijn benoemd :

Tot plaatsvervangend rechter :

In het vrederecht van het kanton La Louvière, de heer Dufrasne (L.-A.-A.), advocaat te La Louvière;

In het vrederecht van het kanton Nieuwpoort, de heer Selschotter (J.-L.-C.), advocaat te Alveringem.

De ontheffing voorzien bij artikel 3 van het koninklijk besluit van 14 November 1935 is verleend aan den heer Selschotter;

In het vrederecht van het kanton Herck-de-Stad, de heer Marx (M.-L.-M.), advocaat te Hasselt.

De ontheffing voorzien bij artikel 3 van het koninklijk besluit van 14 November 1935 is verleend aan den heer Marx;

Tot griffier titulaire aan de rechtbank van eersten aanleg te Dinant, de heer Chenot (R.), boventalig griffier bij die rechtbank;

Tot adjunct-griffier :

Aan het vrederecht van het 1e kanton Gent, de heer De Keukelaere (R.-E.), commies-griffier aan dit vrederecht;

Aan het vrederecht van het 2e kanton Gent, de heer Callaert (M.-I.), commies-griffier aan dit vrederecht;

Tot pleitbezorger bij de rechtbank van eersten aanleg te Hasselt, de heer Fransman (R.-W.-J.-M.), advocaat te Hasselt;

Tot deurwaarder bij de rechtbank van eersten aanleg te Tongeren, de heer Delpont (P.-H.-O.), candidaat-deurwaarder te Tienen;

Is aangeduid om gedurende een termijn van drie jaren met ingang van 10 Juli 1936 het ambt van onderzoeksrechter bij de rechtbank van eersten aanleg te Charleroi, waar te nemen, de heer Lacanne, rechter bij die rechtbank.

TIJDSCHRIFTEN

NEDERLANDSCH JURISTENBLAD. — Nr 27. — 4 Juli 1936. — Artikelen : Prof. Mr J. C. van Oven en Mr G. E. Langemeijer, De vergadering in Assen. — Mr L. W. R. van Deventer, Recht en ordenende crisis-«politiek». — Opmerkingen en mededeelingen. — Boekaankondigingen. — Tijdschriften. — Berichten.

DALLOZ. — RECUEIL HEBDOMADAIRE DE JURISPRUDENCE. — Nr 24. — 2 juillet 1936. — Notes fiscales : Le système hypothécaire français : Examen critique de la réforme de la transcription au point de vue fiscal. — Réformes restant à accomplir. — Jurisprudence.

JOURNAL DES TRIBUNAUX. — Nr 3458. — 5 juillet 1936. — Conseil à un nouveau ministre. — Jurisprudence. — Chronique des avoués. — Chronique judiciaire.

Vlaamsche Juristen

Abonneert U op het

**RECHTSKUNDIG
WEEKBLAD !!!**

Dr. De Vlijt, Antwerpen, Alfred Somville, bestuurder.